

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 40—
pol leta 20—
četrt leta 10—
na mesec 3-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 45—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 50—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izjava vsak dan sveder izvenredne nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 34 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln., parte in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoji ponj:

celo leto naprej K 36— četrt leta 9—
pol leta 18— na mesec 3—

Posamezna številka velja 20 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v l. nadstr. levo), telefon št. 34

Praške slavnosti.

Sprejem gostov.

Slavnostno navdušenje, katerega preživlja slovenska Praga v jubilejnih dnevih proslave Narodnega divadla, je mogočno zraslo na večerajnji dan, ko so ob 6. zvečer in ob 11. ponoči dospeli prvi slovenski gostje. Vsled velikih težav današnjega potovanja niso mogli vsi priti v skupni odpravi, temveč morali potovati v Prago v skupini. Tako so prišli ob 6. uri zvečer prvi Poljaki okroglo 60 oseb, med njimi odlični zastopniki poljske ljudske stranke dr. Adam grof Skarbek, posl. Glominski, posl. Witoš, pisatelj Kazimir Przerwa - Tetmajer, slikarja Stasiak in Vladimir Tetmajer, nestor poljskih socialistov Boleslav Limanowski, dalje zastopniki mesta Lvova, Krakova in krakovskega vseučilišča, zastopniki mnogih javnih korporacij, pisatelji, žurnalisti, slikarji i. dr. Na veliko radost češke javnosti je prišlo v Prago tudi 20 gostov iz Slovaške, 8 Italijanov in več Romunov. Vse goste je sprejel na kolodvoru slavnostni odbor in jih odpeljal na njihova stanovanja. Na čast gostov se je vršil na večer v hotelu »U zlate husy« pozdravni večer. Izredno velika in razveseljena je udeležba iz jugoslovanskih dežel. Samo iz Ljubljane in drugih slovenskih krajev se je napotilo v Prago preko 100 gostov, med njimi zastopniki Jugoslovanskega kluba: dr. Ravnihar, dr. Rybaž, dr. Pogačnik, župan ljubljanskega dr. Ivan Tavčar, ravnatelj trgovske in obrtniške zbornice ljubljanske Ivan Knez, ravnatelj Ivan Hribar, poslanca dr. Novak in Ribnikar, vodja slovenskih socialistov Anton Kristan, pisatelj dr. Ilesič, Fr. Finžgar, dr. Izidor Cankar, dr. Kramer, mnogo zastopnikov političnih strank in tiska ter raznih kulturnih, gospodarskih in narodnih institucij. Krasna je udeležba slovenskih žen na čelu jim ga. Franja dr. Tavčarjeva in gdč. Cilka Krekova. Nadaljna skupina slovenskih gostov pride v Prago danes popoldne in na večer, med njimi tudi gorški begunci iz Kralupa. Nič manj radostna ni udeležba iz srbskih in hrvatskih dežel. Tako so došli: poslanci dr. Budisavljevič, Valerijan Pribežević, Radič, vodja socialistov Demetrovič, pesnik Ivo conte Vojnović, pisateljica Zofka Kveder - Jelovškova, zagrebški župan Serkul z 8 člani občinskega sveta, dalje skoraj vsi poslanci starčevčanske stranke, poslanci Tresić-Pavičić, Spinčić, Laginja Vukotić in drugi. Umetniško društvo zastopa poleg drugih slikar Tomislav Krizman. Goste je pričakovala pred kolodvorom velika množica, ki je med prepevanjem »Ljube naše domovine« prirejala dragim bratom prisrčne ovacije.

Dnevi, ki jih preživlja Praga, se ne dajo primerjati z ničemer od zadnjega asesokolskega kongresa leta 1913. Toda to niso samo dnevi praznovanja, to so tudi dnevi resnega narodnega dela. Poleg svečanosti, ki imajo za namen proslavo petdesetletnice Narodnega divadla, se vrše važna posvetovanja zlasti o gospodarskih vprašanjih, kulturnih in nacionalnih zadevah, ki se jih udeležujejo vsi zastopniki slovenskih narodov.

Glavni sprejem se je vršil večeraj zvečer. Nepregledne množice so bile zbrane na Vaclavskem namesti in v Sadovi trdi ter so pričakovale goste z juga in vzhoda. Zlasti nestrpna napetost je vladala na ulicah ob pričakovanju jugoslovanskih gostov. Dunajski vlak z jugoslovanskimi gosti je bil napovedan za 11. uro zvečer. Dolgo prej že je bil kolodvor oblegan od občinstva in na peronu je bilo nepregledno občinstvo. Kljub temu je vladal na cestah in na kolodvoru vzoren red, ki so ga vzdrževali za to postavljeni reditelji. Ko se je pripeljal poseben vlak z gosti na kolodvor, je iz tisoč in tisoč grl donel došlim pozdravi. Med prepevanjem narodne himne »Kje dom je moj« so izstopali došli iz železniških voz. Na peronu je pozdravil predsednik Češkega svaza Staněk došle Jugoslovane z ljubljanskim županom dr.

Praga, 16. maja.

Ivanom Tavčarjem in zagrebškim županom Srkuljem na čelu. Med nepopisnim navdušenjem zbrane množice so odšli gostje z juga, neprestano pozdravljani z desne in leve in neprestano odzdravljajo ljubeznivemu sprejemu v spremstvu čeških gospa in gospodov na Sadovo trdico, kjer so bili pripravljene salonski vozovi čestne železnice, da jih popeljejo do hotelov.

Pred kolodvorom je izbruhnilo ob njih prihodu v tam zbrani množici nad vse mogočno navdušenje in klicem »Živio!« »Na zdar!« ni bilo konca. V salonskih vozovih so se odpeljali gostje po Sadovi trdi in Vaclavskem namesti do hotela »U zlate husy«, kjer so bile za goste naročene sobe in kjer se je vršil prijateljski večer. Po kratkem bivanju v restavracijskih prostorih, kjer so se oživili marsikateri lepi spomini iz polpreteklih dni, so se gostje razšli na svoja stanovanja deloma v hotelu samem, deloma v drugih hotelih.

Poleg Jugoslovancev so dospeli ta večer v Prago tudi italijanski delegati iz Trentina, na čelu jim državni poslanec Conci z več veljaki iz italijanskih inteligenčnih krogov južne Tirolske, ki jih je ljudstvo pozdravljalo z oduševljenimi klici »eviva Italiani«.

Slavnostno zborovanje v Pantheonu.

Današnji dan pomeni vrhunec v slavnostnih prireditvah. Že v najbolj zgodnjih jutranjih urah so se pričele ulice polniti in proti 9. dopoldne je bil Vaclavski trg že zaseden od tisoč in tisoč glav množice. Malone vse hiše so v zastavah in povsod po cestah je videti, kako prihajajo nove množice pred češki muzej.

Že pred deveto so se pričeli zbirati gostje v prostornih prostorih muzeja, kjer se je vršilo slavnostno zborovanje.

Pantheon češkega muzeja je bil čarobno okrašen s cvetjem in reditelji so vzdržavali kljub velikemu naveli udeležnikov vzoren red tako v muzeju samem, kakor tudi na trgu pred muzejem, kjer se je bila medtem zbrala na desettisoče broječa množica. Vsi prostori ogromne muzejske stavbe so bili prenapolnjeni občinstva, vendar je na mig rediteljev onemela vsa orjaška hiša. Zbrali so se tu poleg češkov delegati slovenskih in latinskih narodov in burne ovacije so naznanjale že s trga sem prihod novih gostov.

Ob 11. dopoldne se je otvorilo slavnostno zborovanje. Otvoril je vrsto govornikov dr. Karel Kramář. Za njim je govoril slovaški pesnik Zvezdoslav, nato italijanski poslanec Conci, nadalje ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar, zagrebški župan Srkul, za Bošnjake in Hercegovce Vojislav Šola, češki pisatelj Krejčí in predsednik Češkega svaza Staněk. Po odpetju husitske pesmi »Kdo ste, božji bojovníci« je nagovoril goste še enkrat poslanec Staněk, nakar je dr. Karel Kramář v kratkem nagovoru zaključil zborovanje, ki je trajalo nad tri ure.

Odhajajoči gostje in zborovalci ter na desettisoče narasla množica pred muzejem na Vaclavskem trgu so se strnili v velikanski sprevod, ki se je pomikal počasi po Vaclavskem trgu proti hotelu »U zlate husy«, kjer se je vršil ob 1/3. sokolski banket. Sprevod je bila entuzijastična manifestacija slovenskega bratstva ter so ga otvorili dekleta in fantje v pestrih narodnih nošah iz raznih pokrajin češke dežele. Na čelu spreveda so nosili češki dijaki dr. Kramářa in Rašina na ramah in sprevodu naproti valoveča množica je pozdravljala zastopnike z gromovitimi klici. Gostje so šli v sprevodu razporejeni v skupine po narodnostih ter se počasi pomikali po trgu navzdol.

Pred hotelom »U zlate husy« je prišlo spontano do velikanskega ljudskega tabora, ki ni bil niti nameravan, niti pripravljen. Ljudstvo je zahtevalo, da govore predstavitelji z balkona hotela in je več govornikov govorilo tu k zbrani množici.

Zborovanje socijalnih demokratov.

V času pred pripravami za svečanostno zborovanje v Pantheonu se je vršilo v veliki dvorani produktivne borze zborovanje socijalistov in socijalnih demokratov, ki je bilo v ogromnem številu obiskano. Nad 4000 oseb se je udeležilo tega zborovanja v dvorani in nad 10.000 ljudi ni našlo več prostora v dvorani.

Na tem zborovanju je govoril za češke socijaliste urednik Spatny o zaslugi češkega delavstva pri ustanovitvi in procvitu češkega Narodnega divadla. Dramaturg Narodnega divadla Jaroslav Kvapil je govoril o velikanskem kulturnem pomenu današnje slavnosti petdesetletnice narodnega gledališča. Govorili so nato še v imenu čeških socijalistov Klofač in za češke socijalne demokrate Haberman in Soukup ter dr. Vrben-sky. Za Poljake je govoril dr. vitez Moračevski, ki so ga zborovalci z entuzijazmom pozdravili kot sina onega Moračevskega, ki je igral leta 1848. tako odlično vlogo na slovenskem kongresu. Njegova soproga je govorila v imenu slovenskih žena. Zastopajoč srbske in hrvatske socijalne demokrate, je govoril Smitran iz Sarajeva, za Slovence pa Anton Kristan.

Po končanem zborovanju so odšli socijalisti in socijalni demokrati v skupnem sprevodu v češki muzej na slavnostno zborovanje. Pred muzejem sta še enkrat nagovorila množico Klofač in Haberman.

Slavnostni govori.

Slavnostno zborovanje v Pantheonu so uvedle fanfare iz Smetanove opere »Libuše«, ki so jih izvajali trombači češke filharmonije. Pevski zbor »Hlahola« na je zapel pesem »Česko jaro«, komponirano od skladatelja Kříčka na besede češkega pesnika Slavika.

Zborovanje je uvedel s slavnostnim govorom

dr. Karel Kramář.

ki je s prisrčnimi besedami pozdravil vse došle goste. Čehe in zastopnike drugih narodov, zlasti pa Jugoslovance, kot zvestih pomočnikov češkega naroda v težki borbi za skupne narodne, kulturne in politične cilje. Prisrčno je pozdravil nadalje tudi italijansko delegacijo kot delegacijo naroda, ki mora trpeti velike in težavne borbe.

V svojih uvodnih besedah se spominja, da se vrši proslava petdesetletnice Narodnega divadla ravno v dnevi, ko se naj raztrga Češka na kose vsled političnega nasilja kratkovidne vlade. Toda tudi to Čehe ne ovira, da bi se ne bojevali za svojo pravico tudi še nadalje.

Govornik opisuje nadalje historični razvoj češkega gledališča in riše veliki narodni in kulturni pomen petdesetletnega jubileja Narodnega divadla. Obenem z zgodovino gledališča podaja govornik tudi zgodovino razvoja češkega naroda. Ko se je leta 1868. polagal ob Vitavi temeljni kamen Narodnega divadla, se je to slavilo kot slavnost vstajenja češkega naroda in to vstajenje ni bilo samo vstajenje umetniškega in kulturnega življenja češkega naroda, marveč tudi vstajenje češkega narodnega in državno-pravnega programa. Že takrat, leta 1868. so bili čehi prepričani, da s temeljnim kamnom Narodnemu divadlu ne polagajo samo temelj svojemu gledališču in svoji umetnosti, marveč da polagajo obenem tudi temelji svoji samostojnosti in svojemu neodvisnemu državnemu življenju.

Zato se je že leta 1868. v posebnih radosti razvnelo češko srce in se je s posebnim zadoščenjem in entuzijazmom sprejelo, ko so češki bratje iz Moravske proglasili, da so složni s svojimi brati na Češkem v narodnostnem čutenju za češko - slovaški narod. Zato tudi so v Pragi posebno prisrčno sprejeli skupino 60 Slovačkov — pisarjev — iz Moravske, ki so korakali v svečanostnem sprevodu k polaganju temeljnega kamna.

Sledili so potem politični temni časi za češki narod, ki je desetletja in

desetletja prenašal težke in bridke preizkušnje. Nikdar pa ni češki narod klonil v tej borbi, nikdar ni obupal nad svojo bodočnostjo, nikdar ni omagal v svoji borbi za svoje pravice, za svojo narodno, kulturno in gospodarsko samostojnost.

Medtem so slavili Nemci svoje zmage nad Francozi, medtem so gledali naraščanje svoje sile v Evropi in na Češkem samem je prišla doba notranjega razpadanja in depresije.

Toda tudi v tem času niso izgubili Čehi upanja, da bodo kljub vsemu temu trpljenju in kljub vsem nesrečam, ki so jih zadele v tej dobi, vztrajali neomajno pri svojem začetnem cilju. Ne prestanto in neomajno so Čehi ves ta čas upali in delali za narodno in kulturno osamosvojitvev in ojačanje svojega naroda, ki stoji tudi še danes edin in enodušen v strnjeni falangi za svoje upanje in za svoje ideale.

In Čehi bodo nadaljevali svoj boj in ne bodo klonili v upanju, da bo prišel široki svet končno le do prepričanja, da se je češkemu narodu godila največja krivica, ko ni imel priložnosti za prosti in neovirani razvoj in razmah v okviru svojih narodnih idealov in kulturnih ter gospodarskih stremiljenj.

Dr. Kramář je končal svoj govor s temi - le besedami:

Nočemo se zadovoljiti s tem, kar se nam iz milosti dovoljuje. Mi hočemo živeti lastno narodno in kulturno življenje; brez tujega varuštva hočemo delovati za svoje ideale svobode in pravičnosti. Ne potrebujemo tujega duha, nečemo tujega reda. Naš najboljši vodnik je naša izobrazba.

Kakor pred 50. leti ob polaganju temeljnega kamna Narodnega divadla je naš narod tudi danes edin in enodušen brez ozira na interese posameznih političnih strank. Vse naše politične stranke zasledujejo eni in isti cilj politične samostojnosti češkega naroda ter politične in gospodarske svobode našega naroda.

Naši neuspehi nas niso vklonili, ni nas vklonilo uničenje naših upov. Vemo, da smo močni; živimo v prepričanju, da je nemogoče zadržati naš narod v razvoju in razcvitu.

Zadnjih 50 let ni preživel naš narod v brezplodnem jadjokanju in jokanju za uničenimi lepimi sanjami. Kljub notranjim borbam in sporom ter bojem stoji danes naš narod enoten pred svetom na trdni podlagi, ki si jo je ustvaril sam s poštenim in marljivim delom. Močan stoji naš narod tu iz lastnih sil in trdno zaupa v svojo lepšo bodočnost. Močan stoji naš narod pred svetom, pripravljen na boj za svobodo in pravičnost in pripravljen, da si ustvari boljšo usodo v bodočnosti. Združeni v boju hočemo delati za ta cilj, za boljšo bodočnost našega celotnega naroda.

Naš češki narod ne bo poginil. Naša zlata slovenska Praga bo zopet zablestela v kraljevskem sijaju in bo zopet predstavljateljica svobodnega in slavnega češkega naroda.

S temi besedami je končal predsednik slavnostnega zborovanja in viharo gromovito pritrdjevanje je stresalo granitne stene Pantheona ter se razširilo po vseh prostorih češkega muzeja, zunaj na Vaclavskem trgu pa je kakor grmenje odgovarjala volja češkega naroda.

Za predsednikom dr. Kramářem je govoril češki pisatelj

Alojzij Jirásek.

V dolgem govoru je slikal petdesetletno kulturno delovanje in življenje češkega naroda ter njega razvoj od onih časov, ko se je položil temeljni kamen Narodnemu divadlu. Izhajajoč od slavnosti leta 1868., je v živih slikah orisal žalostne čase sledečih desetletij v političnem in narodnem življenju češkega naroda. Svoj govor je zaključil z upanjem, da odvarja današnja slavnost vrata boljši bodočnosti in neoviranemu razvoju naroda. Viharo odobravanje je spremljalo tudi njegova izvajanja in ob koncu govora je zopet po vsem trgu in v muzejskih prostorih odmevalo bučno pritrdjevanje in odobravanje.

Besedo je dobil nato govornik Slovačkov, pesnik ogrskih zatirancev.

Zvezdoslav.

Ko je stopil na govorniški oder, je zavladala popolna tišina po vsem obsežnem poslopiju. Starček v visokih letih je stopil na govorniški oder ter govoril v slovaškem jeziku:

Nisem prišel kot reprezentant slovaškega naroda na to našo slavnost. Za to ne zadostujejo moje sile. Prišel sem kot skromen edinec, da vam izročim danes skromne pozdrave naših ogrskih Slovačkov, ki tvorijo skromno vejo na slovaškem drevesu. Ta skromna slovaška veja in mogočna češka veja na našem drevesu sta si tako blizu, a žal, danes tudi tako oddaljena. Ti obe veji sta zrastle na vrhu širokega in mogočnega slovaškega drevesa. Skromna slovaška veja pozdravlja močno češko vejo, ki stoji v današnjih dneh v polnem razcvitu, posut s nešteti cvetjem, številnim kakor zvezde v gorki majski noči. Ne prinašam visokoletečih pozdravnih besed, prinašam vam samo tihi pozdrav, kakor šumenje listja v topli poletni noči. Vsak list na obeh vejah našega naroda je zavrt v plamen ljubezni in navdušenja. Pozdravljamo se in si odzdravljamo listi na obeh vejah našega naroda.

Entuzijastično pozdravljanje je sledilo besedam starega pesnika in mu sledilo, ko je zapuščal govorniško tribuno, da da prostora nadaljnjemu govorniku, ki je bil poljski pisatelj

Kasprovicz.

V temperamentnem in ognjevitim govoru je naznanil, da govori v imenu poljskega naroda narodu, ki praznuje velepomembno kulturno in umetniško slavo. Navdaja ga prepričanje, da vežejo poljski in češki narod nerazrušne vezi ljubezni in bratstva. Dokaz temu je, da je poljski narod poslal na to slavo v Prago zastopnike vseučilišča, akademije in svojih kulturnih in narodnih institucij. Skupnost med češkim in poljskim narodom obstoja v krvnem sorodstvu in v skupni volji, da uresniči oboj naroda z združenimi silami svoje skupne narodne ideale. Toda med nami se ne mude vsi Poljaki, ne Poljaki s Poznanjskega, ne Poljaki iz Ruske Poljske. (Klici: V duhu so pri nas!) Ne mude se med nami Poljaki s Poznanjskega in iz Varšave, toda odsojni so samo fizično, v duhu pa se udeležujejo tega velikega slavlja.

Skupni naši sovražniki store vse, da bi se ne udrile vezi, ki vežejo češki in poljski narod. Toda vse te sovražne nakane so zaman. Trdno zapam, da ne bo poginil ne češki, ne poljski narod. Tudi vojna nam ne bo prinesla pogina. Se nekaj višjega je, kakor je vojna, to je človeško stremljenje in upanje v boljšo bodočnost, na svobodo in pravičnost. Prepričan sem, da bosta češki in poljski narod v tem smislu in v tem stremljenju zmagala.

Navdušeno pritrdjevanje je sledilo njegovim besedam in zopet so zadoneli navdušeni pozdravni klici po vseh prostorih muzeja in trg je odgovarjal. Že pa je stopil na govorniški oder italijanski državni poslanec

Concl.

Prišel je: Gospoda moja! Bilo bi mi prijetno, če bi mogel govoriti k vam v češkem jeziku; ker mi pa je to nemogoče, vas prosim, da poslušate moje besede v italijanskem jeziku, ker sem si svest, da češki narod kot civiliziran narod daje čast tudi našemu jeziku. Izrekam vam svojo najpriprčnejšo zahvalo za sijajni, veličastni in entuzijastični sprejem, ki sem ga bil deležen jaz s svojimi tovariši v vašem krasnem mestu. Vsi smo bili preseneteni od simpatičnega in prisrčnega sprejema, ki ga nam je priredil plemeniti češki narod.

Nič ne more narodov bolj zblížati, kakor skupna žalost, nič ni zblížalo češkega in italijanskega naroda bolj, kakor nasilje in persekucije, izvršene nad obema narodoma. Toda vse to nasilje in zasledovanje ne bo imelo nobenega drugega uspeha, kakor da utrdi in zjeklani oboj naroda.

Oboj naroda sta zaprisegla na svoj skit besede: »Zlomiti nas morete, ukloniti ne!« Ko pa sem videl, s kakim nevpogljivim vztrajanjem vzdrži češki narod nasproti vsem krivičnim persekucijam in zasledovanjem, ko sem videl, s kakim entuzijazmom se je postavil ves vaš veliki narod v svojo falan-

go za svoje trdne moze, ki so pretrpeli krivično zasledovanje, sem se zavedel: Ta narod ne more poginuti! Ta narod bo v svoji sveti stvari zmagal! Iskrena moja želja je, da bi se to zgodilo in da bi se zgodilo v čim najkrajšem času. Zato pozdrav, zato želje od zasledovanega naroda zasledovanemu narodu, ki je trpel in prenašal zasledovanja in trpi in prenaša zasledovanja še danes, narodu, ki trpi težko podjarmljenje.

Češki lev naj bi kmalu mirno zrl v bodočnost po svojem triumfu.

Pri vsakem stavku je poslušalstvo prekinilo govornika z navdušenimi medklji in pritrditvami. Ob koncu njegovega govora so mu z vseh strani čestitali.

Za govornikom italijanske delegacije je govoril v imenu slovenskega odposlanstva živahno pozdravljen z vseh strani ljubljanski župan

dr. Ivan Tavčar.

Veselslavna skupščina!

Ljubljani bratje in sestre!

V teh svetih prostorih, kjer se je že dostikrat zbiral cvet češkega naroda, zbrani so tudi danes najodličnejši zastopniki in zbran je tudi danes venec najnavdušenjših zastopnic našega naroda. Mi z juga, ki tako radi prihajamo k zlati materi Pragi, pa smo se vam pridružili kot najzvestejši Vaši zavezniki, in naše oči so očarane od tega, kar so videli, in naša srca trepetajo od tega, kar so čula!

In čuli smo ravnokar, kako so se po tem svetlišču razlegali močni akordi visoke pesmi, visoke pesmi o kulturi našega ljubljene, našega vzornega češkega naroda! Donela je pesem o pravi, resnični kulturi, katera oblažuje, katera prestvarja, katera stavlja oltarje človekoljubju, katera dviga iz močvirja posameznika, kakor cel narod! To pesem so nam peli trije najboljši Vaši moze, ki naj mi blagohotno dovolijo, da jim v imenu slovenskega juga izrečem toplo zahvalo, da nam je bila dana sreča, prisostvovati temu zmagovalni češke kulture!

Predvsem bodi ta zahvala izrečena možu, kateremu ni bila politika nikdar kupčija ali trgovina, ki je bil vsikdar zastopnik mnenja, da je tudi v političnem življenju prvo in vse: pošten, odločen, nepodkupljiv in svojemu narodu jekleno vdan karakter! Prej nego bi se bil Vaš današnji prvi govornik odpovedal temu značaju, pustil bi bil raje svoje življenje, po katerem je hlepele moderna germanska kultura!

Drugi govornik, izvoljen ljubljene Apolonov, je nam na jugu skoraj tako znan, kakor je poznan v Vaših blagoslovljenih ravninah ob Vltavi in Labi. Z njim se sprehajamo po časih sedanjih, z njim smo se vlačili v prejšnje čase in predvsem v čase, ki so že davno pretekli; pa tudi v teh davno preteklih časih, po katerih nas vodi njegova roka, nam odkriva Vaš Jirasek bogate zaklade češke kulture ter nam dokazuje, da je že tedaj ljubezen Čeha do svoje zemlje in navdušenje za svojo samostojnost stalo na višini, na kateri planti še dandanes. Ko so Čehi gradili svoje mesto Tabor in še prej, ko je Otokar razvil kraljevi svoj panir nad našo belo Ljubljano, plantelo je češko navdušenje v čeških srcih s tisto silo, kakor planti še dandanes! Ko so Vaši boji bojovníci iz čeških granic prepodili nemškega cesarja Sigismunda ter zmagozono drli za ogrskimi jezdec, ki so takrat še jedli surovo konjsko meso, bila je ljubezen Čehov do češke domovine silna, kakor je dandanes! In če bo treba — tako smo na jugu prepričani — bo tudi dandanes krvavo odbit vsakdo, ki bi se hotel polastiti svete češke zemlje!

Prijatelj Jirasek, — oprost, da Te reven pisatelj z juga tako predržno nazivlje, — videl si slavne dni svojega naroda, videl si časih ta narod v stiskah, videl si, da se je teh stisk s svojo kulturo vsikdar otrese in danes, ko Te nosi narod na mehki roki svoje hvaležne ljubezni, bodeš v tisti zadnji uri, katera Ti naj pride kolikor mogoče pozno, zatisnil trudne svoje oči s tolažilno zavestjo, da se, češkemu narodu nikdar več ne vrne kak Lipan ali kaka Bela Gora, in imel boš tudi zavest, da so zamrli, da so iztrebljeni tisti nemški barbari Albrehtovi, ki so krvočoločno obožali Jane Kozine! Vse to so sadovi bogate češke kulture, ker je to prava, resnična kultura, ki oblažuje, ki osvoboduje, ki ima srečo in ki jo tudi drugim deli!

Mi z juga prihajamo k zlati materi Pragi, kakor prihaja romar v sveto Meko! In kadar prihajamo semkaj, občutimo prav globoko, koliko ste nam bratje Čehi s Svojo kulturo že pomagali! Češka kultura je na jugu faktor, ki močno vpliva na naše duše in kmalu pride čas, ko bo slovenska duša podobna češki duši, kakor sta si podobna dvojčka med sabo. Mi smo najzvestejši zavezniki svojemu češkemu bratu, pa smo tudi češkega naroda verni, pazljivi in, smelo rečem, zelo talentirani učenci. V teh časih, ko se nam zaznava, da hočejo iz naših kosti, iz naših mrtvaških glav graditi nemški most preko naše zemlje, do našega jugoslovanskega morja, prihajamo k vam, dasi nismo tako plemeniti kot ste Vi sami, ali avksilariji bomo, ki storimo brezposojno svojo koliznost! Nekdaj so zahajali v bitko vitezi, ki so bili z železno verigo prikovani eden na drugega. Taka železna veriga veže sedaj viteški narod češki z narodom z juga, tako da pademo, če ste padli Vi, a tudi mi zmagamo, če ste zmagovali Vi! Zmaga pa je gotova, ker že skoraj živimo v časih, ko pravi Jugoslovjan ponosno sam o sebi: Nihil bohemi a me alienum esse puto!

Nepopisno navdušenje je sledilo beledam prvega jugoslovanskega govornika. Kakor bučanje valov je odmevalo

z Vaclavskega trga v Pantheonu. »Živela Jugoslavija!« je odmevalo z granitnih in mramornatih sten slavnostne dvorane in pozdravljanja ter čestitanja ni hotelo biti konec.

Za ljubljanskim županom je govoril zagrebški župan

Srkulj,

ki je stopil na govorniški oder okinčan z zlato banatsko veržico mesta Zagreba. Z močnim svojim glasom je izpregovoril zborovalcem, ki so ga v njegovem govoru šestkrat prekinili s pritrditvami in ovacijami. Izvajal je med drugim tole:

Jugoslavlani so se mnogo naučili od Čehov. Učili so se pri češkem narodu tudi že v davno minulih časih ter so imeli tudi v političnem delovanju dobre učitelje v češkem narodu. Čehi so poslali v svojih buditeljih Safariku in drugih učitelje tudi Jugoslovancem.

Jugoslavlani so se učili spoznati, da so desnica Jugoslovancov Srbi, levica pa so Slovenci. Jugoslovansko kri pa vežejo močne žile s severom, s Čehi in Poljaki.

Orisal je, kako globoko je prodrlo spoznanje in priznanje kulturnega dela Čehov v jugoslovanske kroge. Končno je izjavil, da prinaša pozdrave zagrebškega mestnega sveta.

Za zagrebškim županom, čigar govor je bil kakor vsi drugi govori, sprejet z velikim navdušenjem, je govoril bivši predsednik bosanskega sabora.

Vojeslav Šola.

Njegov govor je bil kratek, a jednat ter je pozdravil zborovalce zlasti v imenu srbskega naroda, ki izrablja vse svoje sile v obrambi proti zasledovanjem, a je pripravljen podpirati češki narod v njegovih težkih bojih za samostojnost.

Tudi njemu je priredilo poslušalstvo burne ovacije. Govoril je nadalje češki pisatelj

Krejči

o kulturnem pomenu Narodnega divadla v Pragi za ves češki narod.

Končno je izpregovoril predsednik Češkega svaza

Staněk

ter je v svojem govoru še enkrat pozdravil vsa došla odposlanstva ter izrekel prepričanje, da se češki narod ne bo utrudil v zasledovanju svojih narodnih in političnih ciljev. V tej borbi v današnjih težkih časih hodi češki narod roko v roki z Jugoslovanci.

Zopet je zadonelo burno pritrdjevanje in zopet je odmeval prostorni trg pred češkim muzejem navdušenih kljucov, v Pantheonu pa so zadoneli glasovi husitske pesmi.

Grobna svečanostna tišina je zavladala, ko je predsednik Češkega svaza še enkrat v kratkih besedah izrekel vsem udeležnikom zahvalo. Nato so pričeli zborovalci odhajati na trg, kjer je donela iz desetisoč in desetisoč grl vznešena himna:

»Kde domov mže.

Slavnosti v Pantheonu so se mogla udeležiti samo majhna odposlanstva. Tako so zastopali Slovence poleg govornika župana dr. Ivana Tavčarja še poslanci dr. Rybář, Brenčič in dr. Ravnihar. Poleg zagrebškega župana Srkulja sta bila navzoča za bosanski sabor posl. Šola in Sunarić. Navzoči so bili nadalje tudi zastopniki nekaterih drugih jugoslovanskih mest.

Ljudski tabor.

Ko so dospeli zborovalci iz Pantheonu do hotela »Zlate husy«, se je zbrala tam velika množica, ki je prepevala slovenske himne in vslikala jo vedno burneje zahtevala, da govore govorniki ljudstva. Zahtevi ljudskih mas so se morali češki zastopniki ukloniti in vpriporili se je tako popolnoma spontano brez vsakega poziva velikanski ljudski tabor, katerega se je udeležila takorekoč vsa množica, ki je glavo ob glavi napolnila vse Vaclavske namesti, dasiravno je moglo govore posameznih govornikov razumeti le razmeroma majhno število najbližje stojišč.

Z balkona hotela »Zlate husy« so govorili ob tej priliki dr. Kramář in za njim poslanec Haberman. Ljudstvo je zahtevalo, da naj govori tudi slovaški pesnik Zvezdoslav, a ga je dr. Kramář opravičil, ker zaradi bolečin v vratu ne sme govoriti pod milim nebom. Tudi poslanec Conci se je tu zopet zahvalil za entuzijastičen sprejem, ki so ga bili deležni v Pragi. Njegovemu in italijanskim delegatom. Nikdar v svojem življenju ne bodo italijanski zastopniki pozabili navdušenega sprejema, ki so ga bili deležni v Pragi.

Ljudstvo na trgu pa je neprestano zahtevalo novih govornikov. Klicalo je poslanca Kalino in Zahradnika, ki pa v tem trenutku nista bila navzoča v hotelu. Govoril je še urednik »Narodnih Listov« Sis, nakar se je končno začelo ljudstvo vsaj po večini razhajati.

V hotelu »Zlate husy« pa se je vršil med tem sokolski banket.

Zvečer v vseh praških gledališčih slavnostne predstave. V Narodnem divadlu se igra Smetanova opera »Libuša«.

Slavnostna predstava v Narodnem divadlu.

Danes zvečer so se vršile v več praških gledališčih slavnostne predstave:

V Narodnem divadlu, čigar jubilej se slavi, se je pela Smetanova opera »Libuša«. Naval je bil tako ogromen, da so gostje, ki so bili povabljeni na predstavo, komaj prišli do gledališča. Gledališče je bilo v vseh svojih prostori

rih prenapolnjeno in pred gledališčem na Korzu, na Ferdinandovi trdi, na Vltavskem obrežju in na mostovih do Strelcekega otoka se je zbralo na tisoče in tisoče ljudstva.

V naslovni vlogi opere je nastopila ljubljanka češkega naroda ga. Destinova, ki jo je občinstvo šestkrat poklicalo na oder. Jugoslovanski vseučiliški slušatelji pa so pevki poklonili krassen sopek iz cvetic.

Po končani predstavi je govorilo ljudstvo z ložije Narodnega divadla več čeških poslancev. Govorili so tu poljski poslanec Tetmajer, češki statopravni poslanec Kalina in hrvaški poslanec dr. Tresić-Pavičić. Ljudstvo je poklicalo tu še, da so govorili, poslance dr. Kramářa, dr. Zahradnika in Radiča.

Izpred Narodnega divadla so odšli udeležniki skupaj z ljudstvom v strničnih vrstah preko Korza, Ferdinandove tride na Vaclavski trg do hotela »Zlate husy«.

Ljudski tabor po noči.

Kljub pozni uri, ko so dospeli udeležniki slavnostne predstave v Narodnem divadlu na Vaclavsko namesti, se ljudstvo ni hotelo raziti ter je vedno burneje zahtevalo govornikov. Tako se je moral vršiti tu v pozni nočni uri zopet ljudski tabor, ki o polnoči, ko smo prešli to poročilo, še traja. Ves Vaclavski trg je poln občinstva, na desetisoče praških prebivalcev vztraja še na ulicah in pred hotelom poslušajo glavo ob glavi govornike, ki govore z balkona »Zlate husy«.

Do polnoči so že govorili: dr. Rašín, dr. Zahradnik in slovenski poslanec Brenčič.

Časnikarsko zborovanje.

Jutri se vrši v Pragi zborovanje čeških časnikarjev skupaj z drugimi slovenskimi časnikarji, ki so navzoči v Pragi.

Slovanskim gostom v sprejem.

Pod naslovom: »Slovanskim gostom v sprejem« piše »Narodni List« v uvodniku dne 15. t. m.: Vest o veseljem prazniku češkega naroda je v srcih slovanskih vzbudila tako navdušenje, da prihaja od juga in vzhoda k nam toliko slovanskih gostov, kakor jih še nikdar ni bilo pri mnogih prilikah. Niti pri slavnosti polaganja temeljnega kamna za spomenik Fr. Palackega, niti pri znamenitem slovanskem shodu pred 50. leti, ni imela Praga priložnosti pozdraviti v svoji sredi ni toliko dragih slovanskih bratov, kakor jih pozdravlja danes o priliki slavnosti Narodnega Divadla. Rastemo, — to je prva misel, ki nas pri teh spominih obdaja. Zrastli smo kulturno, odkar smo položili temeljni kamen Narodnemu Divadlu, zato tudi zarja naše slavnosti raz vzhoda teža razvoja močnejše odseva po celim slovanskem svetu. Toda čutimo dobro, da bi samo ta naš razvoj ne zadostoval, da je privlačilo toliko slovanskih gostov. Vplivalo je to še nekaj močnejšega, kar dviga pomen naše kulturne in narodne slavnosti, to je duh velike sobodnosti, ki je pomen našega praznika tako dvignil, da je postal simbol vsega, po čemur hrepeni naš narod češko - slovanski iz vse svoje duše. To čutijo tudi nam najbližji Slovani in zato hite v takem močnem številu k nam v teh lepih dnevih. Je to krasni dokaz, da je čut bratovstva, skupnosti in sozaveznosti močnejše zrasel med nami. Na bojiščih prelita kri je zalivala to zavest, skupne nade in želje lepše bodočnosti so jo ogrevale in zavest skupne nevarnosti je utrdila njene sile. V tem tihi širši pomen naše narodne slavnosti. V Prago hite predvsem v največjem številu oni, ki so z nami v tej zgodovinski dobi najostreje zvezani, naši jugoslovanski bratje troimenega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov. Prišli so že v aprilu, da so z nami skupno protestirali proti udraru grofa Czernina ter bili priče naše slavnostne prispege meseca za tem ko slavimo veliki kulturni praznik — in ko nam hkratu Dunaj grozi z novim udarcem, hoteč raztrgati našo domovino, prihajajo zopet v dvojnem številu ter nam prinašajo ne samo svečano razpoloženje, nego zvesta srca, ki nas uverjuje, da vstrajajo z nami, naj se zgodi karkoli. V znamenitem številu prihajajo tudi k nam bratje Poljaki naši jezikovni sosede, katere hoče avstrijska politika od nas odtrgati, ki pa nam podajajo roko k skupnem delu. Velika udeležba poljske je jasen dokaz, da stremi poljski narod po bližnjem združenju z nami. To je tem pomembnejše, ker prihajajo v dobi, ko nam grozi napad na nedeljivost naše zemlje, ker so čutili zlasti oni, katerih narodno telo je bilo več kot stoletja raztrgano in še danes ni varno pred nadaljnim razkosnavanjem. Združenje teh dveh velikih slovanskih delegacij pri naši kulturni slavnosti je zlasti v sedanjih dobi vesel in pomemben dogodek. V njem vidimo simbol tega, kar bi moglo in moralo biti v bodočnosti in k čemur mora vsled naravnega razvoja in zgodovinske potrebe končno priti. Vsi smo na zapadni meji slovstva. Tvorimo naravno jez. čegar bodočnost se samo v združenju vseh delov. Danes si podajemo roke pri češkem kulturnem prazniku, jutri si lahko podamo roke k borbi za skupno neodvisnost.

MANIFESTACIJSKI SHOD

za jugoslovansko deklaracijo na Rakovniku pri St. Janžu

se vrši na binkoštni ponedeljek ob pol 3. popoldan. Na shodu govore načelnik jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec, državni poslanec dr. Otokar Rybář iz Trsta in stolni vikar urednik Smedej iz Celovca.

Dogodki na zapadu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 16. maja. (Kor. urad.)

Zapadno bojišče. Ko so bili včerajšnji infanterijski boji severno od Kemmela končani ter smo Francoze vržili iz krajevnih pozicij, kjer so bili vdrl, zopet ven, je začel artiljerijski boj v pokrajini ob Kemmelo poljemati. Tudi na drugih bojnih frontah je artiljerijsko delovanje polemalo. Silni ognjeni napadi so trajali proti našim infanterijskim in artiljerijskim pozicijam na obeh straneh kanala La Bassee ter med Sommo in in Avro. Na zapadnem bregu Avre je izvrnil sovražnik včeraj jutraj z močnimi silami sunek iz gozda pri Senecatu. S težkimi izgubami smo ga zavrnili. Na ostali fronti manjši boji v predpolju. Močen nastop letalcev na bojnih frontah je imel za posledico številne boje v zraku. Zbili smo 33 sovražnih letal. 14 letal je strmoglavila prej pod poveljstvom ritmistrža barona Richtofna stoječa lovška letalska flotilja. Poročnik Windisch je dosegel svojo 20. zmago v zraku.

Z ostalih bojišč ničesar novega. — v. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 16. maja. (Kor. urad.) Z bojišč ničesar novega.

Dunaj, 16. maja. Z ozirom na priprave Nemcev za ofenzivo je francosko armadno vodstvo ustavilo brezupne in izgub polne delne napade na flandrskem bojnem odseku ter koncentriralo svoje delovanje na priprave za obrambo sovražne ofenzive. Angleški vojni urad pošilja vse razpoložljive angleške čete na francosko bojišče. Poleg tega so na poti veliki transporti iz Kanade in južne Afrike. Ameriška pomoč pa je ostala v ozkih meah. Splošno se čuti v ententi, da pričakujejo z nemške strani glavni udarec, ki bo po svoji sili in svojem učinku daleko nadkriljeval ofenzivo meseca marca. Tudi se pravi, da se centralne države ne bodo zadovoljevale samo z udarcem proti Francoski, marveč da bodo istočasno napadle tudi Italijo. Na ta način bi bil sunek proti ententi bolj učinkovit in bi se moglo preprečiti, da bi ententa pošiljala čete od fronte na fronte.

Rotterdam, 16. maja. Angleški listi poročajo, da bodo izvršili Nemci ofenzivo v smeri proti Amiensu in da bo vodil ofenzivo Mackensen.

Lugano, 16. maja. Iz vseh znakov je videti, da se je stališče entente napram opustitvi Ypresa spremenilo. Ententa je pripravljena braniti Ypres do skrajnega.

Z italijanske fronte.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. maja. (Kor. urad.)

Med Brento in Piavo smo zavrnili več italijanskih izvidnih sunkov. Na gori Asolone in na gori Pertica je prišlo pri tem do bližinskih bojov. — Šef generalnega štaba.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

15. maja. Na gorski fronti mestoma živahno artiljerijsko in patrolsko delovanje. Naše baterije so razpršile v Genovski dolini sovražne čete oddelke in so jih zasledovale s svojim ognjem. Odbili smo sovražne oddelke, ki so se pomikali proti našim pozicijam na hribu Corno in v Vallarsi. Na Pasubiju smo poznali delavce v beg. Na koldvoru v Prilolani smo obstrlevali vlake, kakor tudi korakajoče čete na cesti Cola Caprile in v nižini pri Alanu. Vzdolž Piave je bil v odgovor na naše baterije sovražni ogenj nekoliko močan pri Presittanu in na obrežju. Naši letalci so vrgli kljub neugodnim vremenskim razmeram približno štiri tone bomb na sovražno letališče v piavski dolini.

Boljševiki zasedli Baku.

Carigrad, 15. maja. (Kor. urad.) Iz Batuma poročajo: Glasom zadnjih poročil so dobili boljševiki v okolici Bakua ojačenja iz Turkestanu in Astrabana, ki so prišla na topničarkah preko Kaspiskega morja. Nato so boljševičke tolpe napadle Muzelane, ki so kljub junaškemu odporu zaradi pomanjkanja obrambnih sredstev izgubili mesto Baku. Dasiravno so dospeli iz Dagestana na Muselmani in Georgiji na pomoč, ni bilo mogoče držati mesta, ker je zmanjkalo braniteljem natron in snoli niso imeli obrambnih sredstev. Boljševiki nadalje silno napadajo.

Boljševiki žele mir s Finsko.

Stockholm, 16. maja. Preko Helsingforsa poročajo iz Petrograda, da so voditelji rdeče garde zahtevali od boljševičke vlade, da naj intervenira pri finski vladi, da se doseže ugoden mir. Iz Moskve so jim odgovorili, da ne morejo ničesar storiti, kakor da jim da jo pribežališče.

Iz Rusije.

Moskva, 15. maja. (Kor. urad.) Sovjet ljudskih komisarjev je sklenil odpraviti dedno pravico.

Kodani, 16. maja. Iz Petrograda poročajo, da krožijo trdovratno vesti, da bodo prepeljali carja Nikolaja v Moskvo in tam postavili pred vojno sodišče.

Rusko žrnomoško brodogje.

Berolin, 16. maja. Odkar je rusko brodogje zajeto, zahtevalo turški listi strastno, da naj se brodogje izroči Turčiji. Samo v rokah Turčije imajo rusko brodogje za mir v Črnem morju in v Dardanelah.

Uboga Angleška!

Saj je res vzvišen prizor, kako vkljub vsem grozotam vojne ne izumrje ona vse obsegajoča človekoljubnost, ki se tudi v sovražniku ljubi svojega bližnjega. Prav sedaj doživljamo genljivo primeru, kako je svet še vedno poln usmiljenja s trpinčenim bratom v Kristusu. Čeprav je to naš sovražnik. Saj je vse časopise ravno sedaj polno tolega sočutja za nearečni angleški narod. Prav zares, kar grozovito je, kar slišimo sedaj od Angleške. Aprozvacijske razmere postajajo vedno slabše — na Angleškem namreč. V delavskih okrajih se je naselilo brdko pomanjkanje — seveda na Angleškem. Pridružuje se pa zraven še — kajpada govoremo o Angleški — vedno težje politične krize: vlada jemlje parlamentu — angleškemu parlamentu — vsak vpliv na zunanjo in notranjo politiko države; generali in civilna vlada so si v hudem nasprotju; ves narod se buni proti dravi in zahteva pravico samoodloče. Ali ni čisto naravno, da mi, ko slišimo vse to, pozabimo na male naše domače bolečine in vse naše sočutje posvečamo ubogi Angleški?

Neposredni povod vseh teh čutapolnih opazovanj o angleški boli je pismo generala Mauricea Lloyda Georgea. General je trdil v tem pismu, da je vlada parlamenta nalagala. Poslušajte: nalagala! Kaj takega se zares more zgoditi samo na Angleškem! Lloyd George, da je namreč parlamentu položaj armade na Flandrskem naslikal ugodnejše nego je bil v resnici. Ali ste že čuli kdaj kaj takega? Ali je že kdaj kaka druga vlada v svojih javnih izjavah naslikala vojaški položaj lenše, nego je bil v resnici? Lloyd George je v spodnji zbornici povedal, koliko angleških vojakov je 1. januarja stalo na Flandrskem in Francoskem in te navedbe naj so bile, kakor trdi general Maurice, krive. Kaj takega bi drugod res ne bilo mogoče. Vlade na kontinentu niso parlamentom nikdar dajale krivih podatkov o številu svojih armad; da, celo tako se varujejo krivih podatkov, da parlamentom raje sploh nič ne povedo, koliko vojakov imajo pod zastavami. Na Angleškem so pa zaledje o moči fronte nalagali in to je, tako trdi general Maurice, kaj slabo vplivalo na moralno angleških čet. To nas lahko samo veseli; zakaj ako stoji morala naših čet toliko višje, nego sovražnikov, je to očitno zbog tega, ker pri nas vsak vojak ve, da je zaledje o vsem, kar se je na fronti godilo, zvedelo polno resnico in nič kakor resnico. Obtožbe generala Mauricea so torej na Angleškem zbudile veliko razburjenje. V parlamentu so bile burne debate in le s težavo je Lloyd George odšel parlamentarnemu preiskovalnemu odseku. Na Angleškem so namreč mnenja, da ministrski predsednik ne sme nalagati parlamenta; odtod razburljiva kriza v angleškem parlamentu. Uboga Angleška!

Pismo generala Mauricea ima seveda globokejši vzrok. Že dolgo se lahko opazuje, da voditelji angleške armade apelirajo proti civilni vladi. Generalštabin šef sir William Robertson je po svojem odpustu proti vladi nasnoval parlamentarne spletke, odpuščen poveljnik mornarice Lord Jellicoe tudi ni stal daleč proč od parlamentarne kritike na svojem nasledniku, polkovnik Repington je kritikoval vladno politiko in sedaj pride še general Maurice s svojimi obtožbami. Armada proti vladi — o, kakšen znak razpadanja discipline! Armada, ki naj bi bila instrument države, si prisvaja oblast nad državo! Razumljivo je, da avstrijsko in zlasti časopise v nemški državi opozarja na to omajanje angleške državne tvorbe. Resnično, kam naj pride država, kjer so vojskovodje v odporu proti državnikom? Ako na pr. hočejo ne odgovorna vlada nego generali delati politične odločbe, postavljati vojne cilje in mirove pogodbe ter sami in samostno odločati o vladnem sistemu v zasedenih pokrajinah? Uboga Angleška!

In kakšnih metod se poslužujejo ti angleški generali, ako jim ni kaj prav? Obrčajo se — na parlament! Ali je to po vojaško? Kako ima vojak pravega kova in jedra misliti o parlamentu, smo vendar šele pred kratkim zvedeli iz instrukcije, ki se vporablja pri državljanskem pouku v nemški armadi. Tu stoji kratko in gladko: »Parlament = trobežjavničar. Kakšnega opravka pa ima vojak s trobežjavničarom? Recimo, da bi bil, kakor pred kratkim v Kijevu, komandiran, da trobežjavničar razžene? In na Angleškem se generali s svojimi pritobkami obračajo na trobežjavničar. Te angleški armadi se vendar še pozna, da je bila improvizirana šele med to vojno; pravega vojaškega duha pač ni mogoče vzgojiti v par mesecih.

Seveda, angleškimi generalom je priznati opravilneval vzrok. Može pač ne morejo prenašati, da je tamkaj posamezen človek postavil pravo diktaturo čez vso državo. Kdo pa je ta Lloyd George, da more tako samolastno vladati celi državi? Njegov ded, ki ga je vzgojil, je bil mihlen čevljarški mojster! On sam je bil pred dvajsetimi leti še skromen advokat na deželi. S čim se je pa pred vojno nečal kot minister? Odpravil je indirektno davke in jih je nadomestil z visokim zemljiškim davkom, hvedel je starostno preskrbo za delavce, bolniško zavarovanje in državno zavarovanje proti brezposelnosti. Same prav pripravne stvari, kaj? Pa ali je to že vredna priprava za vladanje velike države? Zgodilo se je že tudi v drugih deželah, da je kak minister postal vsegamočen in je vladal vso državo. Toda potem pa vsaj ni prišel iz čevljarke delavnice nego z grofovskega gradu in se na svojo službo ni pripravil z dolgočasno socialno politiko, ampak z visoko diplomacijo!

Izkratka: Angleži se nam res smilijo. In ko si bomo sočustveno postavili pred oči njih trpljenje in zmede, potem si bomo šele prav popolnoma v svesti, koliko se nam godi pač bolje nego ubogi Angleški.

»Arbeiter - Zeitung«.

Pristopajte k „Slovenski“
Clanarina 8 K.

Zveza z Nemčijo.

Berolin, 16. maja. »Vossische Ztg.« piše: Razgovor v glavnem stanu je pod temelje, na katerih bodo državni centralni držav izdelali pogodbo za štirizvezo. Graf Burian bo prišel v Berlin in domneva se, da bosta istočasno dospela tja tudi veliki vezir Talaad Paša in bolgarski ministri predsednik Radoslavov. Gre za razgovor o vseh vprašanih, ki zadevajo vzhod ter za polske zadeve. Domneva se tudi, da se bo posrečilo definitivno rešiti vprašanje Dobruđe. Dne 25. maja se bo pod predsedstvom vojvode Ernsta Güntherja na Dunaju sestalo srednjeevropsko združenje. Neposredno nato, dne 30. maja bo zborovala v navzočnosti cesarja Karla v Badnu nemško avstrijska gospodarska zveza.

Berolin, 16. maja. »Vossische Ztg.« piše, da avstrijske vesti, kakor da je prišlo v razgovoru obeh cesarjev do rešitve polskega vprašanja, ne odgovarjajo resnici. Tudi vest, da se naj nova zvezna pogodba razširi tudi na Turčijo, je najmanj preizkušena.

Bern, 15. maja. Francosko časopisje obsešno razpravlja o sestanku cesarjev ter mu pripisuje zgodovinski pomen. Vse francosko časopisje naglašja pri tem, da je treba brezpogojno politike, ki naj razbije srednjeevropski blok.

Budimpešta, 16. maja. Iz poluradnega vira izve »Pesti Naplo«: Skupna deželna bramba centralnih držav zahteva nujno, da se med vojno dosežena enotnost vojsk v vseh bodočih v poštve prihajajočih razporedah vojske v opremi in oboroženju vzdrži tudi v mirnem času. Na ta način se bo bistveno olajšalo izpolnjevanje vojske. Zveza med monarhijo in Nemčijo sloni na smotnosti. Seveda bi se morala vojaška združitev izvršiti popolnoma na parlamentarni podlagi in bi morala ostati pravica vrhovnega poveljstva na obeh straneh popolnoma nedotaknena. Reforma ogrske vojske, ki jo je Wekerle v svojem programu omenil, s tem ni odložena.

Dunaj, 16. maja. V političnih krogih se je danes trdovratno vzdržala vest, da se pogajanja v nemškem glavnem stanu problem avstrijsko-poljskega vprašanja zopet spravila v ospredje. Zdi se, da gre za rešitev poljskega vprašanja v nemškem zmislu.

Naš cesar v Sofiji.

Sofija, 16. maja. Jutri ob treh popoldne prispe naš cesar s cesarico v Sofijo, kjer ga, sodeč po priporočilih, sprejme jako slovesno. Spremljal ga bo zunanji minister grof Burian. Sofijski veliki župan je izdal oklice na prebivalstvo, v katerem pravi, da bo ta obisk dokaz nezrušljivosti prijateljstva in bo zlasti ob tem času, ko se stvari Velika Bolgarska, zbudil glasen odmev. Obznelo, da bo obisk trajal samo en dan. Cesar obišče nato tudi Carigrad.

Politične vesti.

== Cesarjev najvišji dvornik. Cesar je odpuštil grofa Zichyja od mesta najvišjega dvornega maršala ter mu je poklonil svojo sliko.

== Slovensko-hrvatski tabor na Bizelskem v nedeljo dne 12. t. m. je nad vse lepo uspel. Na tisoče ljudstva iz tega Posavja je privlelo vkup. Udeležniki žalskega tabora trdijo, da je bila udeležba približno ista. Število zborovalcev se je cenilo nad šeststisoč, med temi polovica Hrvatov. Impozantna je bila udeležba iz Zagreba. Šhod se je vršil v Zgornji Sušici. Došli poslanci, posebno dr. Korošcu kot načelniku Jugoslovanskega kluba, so se priridile velike ovacije; pozdravili so ga domažini ter gostje iz Zagreba. Hrvatje in Srbi. Šhodu sta predsedovala župan gospod Janežič in župnik č. g. Rakteli. Govorili so ob velikanskem oduševljenju in odobravanju poslanec dr. Korošec, dr. Janković in dr. Benkovič, dalje v imenu Hrvatov č. g. Segvič iz Dalmacije, gospod Jarnović iz Dramele, bizelski rojak, in dr. Gostom iz kraljevine je vladni zastopnik zabranil besedo. V imenu Hrvatov je č. g. Segvič zagotavljal Slovence neomajne zvestobe hrvatskega naroda. Sprejelo se je več resolucij. — Podrobneje poročilo pride.

== Okrožja na Češkem. V krogih nemških poslancev se z vsjo gotovostjo zatruje, da bo vladna odredba glede razdelitve Češke na okrožja v soboto zvečer objavljena.

== Nemško hranilnice za nemško navtično šolo v Trstu. Zapadnoštajerske hranilnice v Deutschlandsbergu, Eibiswaldu in Stainzu so določile skupno za nemško navtično šolo v Trstu letno ustanovo 1000 kron. »Tagespost« pravi, da bodo temu zgledu sledile še druge nemške hranilnice.

== Zahteve nemških agrarcev. Poslanci dr. Waldner, Goll in Telschick so izročili danes popoldne v imenu nemške agrarne stranke ministrskemu predsedniku listo svojih zahtev. Oni zahtevajo: 1. nabava sena in slame naj se odvzame krmilni centrali in naj se takoj ustanovi posebna centrala pri poljedelskem ministrstvu. 2. Zetveni podatki naj se dobe potom kontingentiranja ter naj se popolnoma zagotovi neobhodna potreba konzumentov za celo leto. 3. Izvršijo naj se revizije, zagotovila in odjemanje vseh poljedelskih izdelkov s sodelovanjem občin, okrajev in deželnih aproviacijskih komisij s pomočjo kmetijskih družb in njih podružnic. 4. Kože, živali, ki so se morale zaklati za silo, naj se puste kmečkim občinam, da krijejo lastno potrebo. 5. Kmetijstvu naj se nakaže gotov kontingent železa in jekla, ki je potrebno za obnovitev orodja in poslopil. 6. Dodeli naj se jim sukanec. Ovčjem naj se prepušči gotova množina volne. 7. Izvrše naj se brezpogojno in takoj od domobranskega ministrstva odrejane oprostitve. 8. Vojaštvo naj takoj zapusti alpske pokrajine na Koroškem v kolikor so bile te v operacijskem ozemlju ter naj se omogoči gnanje živi-

ne na pašo. 9. Začasne poljedelske oprostitve naj se podaljšajo. 10. Vojnim vjetnikom naj se dajo oblačila.

== Kdo je kriv prehranjevalni bedi? »Grazer Volksblatt« z dne 15. t. m. priobčuje pod naslovom »Die Brotbittfahrten nach Budapest und Berlin« velezanimi članek, ki ga tu, seveda samo po vsebini in najkrajši obliki objavljamo. Uvodoma se peča z zahtevo Tirolcev, ki so se dni v Budimpešti in v Berlinu zahtevali izdatne prehranjevalne pomoči. List piše, da to ni nikako beračenje, če Avstriji od Nemčije zahtevajo to pomoč, kajti Nemci so bili prvi, ki so se polastili ogromnih zalog živil v Rusiji ozir. Rusko-Poljski. Nato so bili veliki nemški vojaški oddelki prideleni Galiciji, kjer so imeli celotno nadomestno kadre; seveda so skrbeli, da so se polastili čim največ živil (... sorgten, dass sie nicht zurück blieben). Ista je bila v Romuniji. Tudi tu so imeli nam nadmočne vojaške oddelke in spravili zlasti prehranjevalne zaloge v svojo oskrbo. Ker je imel in še ima vsak nemški vojak pravico, poslati gotove (ne male) množine svojcem direktno, je umevno, da je bil doslej delež Nemčije na prehranjevalnih sredstvih skoro vedno napram našemu vsaj dvojen. Kot tu povsodi, tako so delali tudi v Italiji. Avstrijsko vrhovno armadno vodstvo je odredilo, da se mora v zasedenih italijanskih krajih pustiti prvič prebivalstvu kar rabi za prehrano do nove letine, nadalje da se mora pustiti vsaj dovolj semenskega žita in odvzeti plačati po dnevnih cenah; za lastno prehrano mora prebivalec preostati vsaj za dobo 3 mesecev. Nasprotno so ravnali v vsakem oziru Nemci; kraji, v katerih so oni imeli svoje čete, po njih odhodu niso imeli živega pojave več za 3 dni. List zahteva od naše vlade, da napram Nemčiji odločno nastopi in pusti v nemar vsako mehkočutnost. Kar zahteva glede prehrane Avstrija od Nemčije, da je v polni meri participira nad preobilico le te, za katero smo bili doslej prikrajšani. — Doslej si pač noben list ni upal tako odkritosrčno pisati o vzrokih strahne prehranjevalne bede. Nas to tim bolj veseli, ker je ta članek najlepša klopota raznim vsenemškim revolverjem kot so »Marb. Zeitg.«, »Grazer Tagblatt«, »Tagespost«, »Deutsche Wacht«, »Stajerc« in drugi njim enaki, ki so doslej vedno vpili, da je živeža dosti, pa da jih hočemo izstradati. Ni ga. Radi zgorajšnjega je bil konzum iz zaledja tim večji, da pa so vsled tega nastale pri nas še posebno ostre revizije, temu so krivi našeti Claryjevi prijatelji.

== Za enotno hrvatsko politično organizacijo v prilog Jugoslaviji. Iz Zagreba poročajo: 12. t. m. se je vršilo tu zborovanje političnih voditeljev, katerega so se udeležili med drugimi dalmatinski deželni poslanci dr. Krstelj in dr. Mate Drinković, bosenski deželni poslanci dr. Sunarič, Jelavič, dr. Luka Cabrajič, Majkič, Dimović ter hrvatski deželni poslanec dr. Budisavljevič in Valerijan Pribežević. Nadalje pa tudi zastopniki iz Istre in provincije. Šlo je za rešitev vprašanja združenja vseh onih elementov, ki stoji sedaj zunaj obstoječih strank in so pripadniki ideje narodnega združenja Srbov, Hrvatov in Slovencev ter zahteve po njih združenju v samostojno neodvisno državo. O sestanku je bilo izdano poročilo, ki pravi, da ne more nobena izmed obstoječih strank sama izvršiti ideje združenja in neodvisnosti naroda S. H. S. vsled česar je treba, da se združi ves narod v enotni politični organizaciji.

== Inamnost Frankovcev. V hrvatskem saboru se je bavil 15. t. m. Frankovec Vukotić s stališčem stranke proti idemnitetni predlogi. Izvajal je, da tvori hrvatsko vprašanje del orijentskega vprašanja in je treba to vprašanje rešiti v hrvatskem zmislu. Vukotić je protestiral proti priklopi Bosne in Hercegovine Ogrski ter kritiziral novo jugoslovansko, ki je popolnoma drugače kakor stara jugoslovanska ideja škofa Strossmayerja. Prejšnji Jugoslovani, predvsem Strossmayer, so imeli pred očmi združitev vseh hrvatskih dežel pod Habsburžani. Z jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917 pa hočejo hrvatski narod samo zapeljati, ker odklanjajo Jugoslovani hrvatskemu državnemu pravu vsako eksistenčno pravico. Velikohrvatski program iz leta 1894. pa posvedoča lojalnost in legitimnost frankovske stranke. Tudi drugi frankovski poslanec Pavunić je govoril proti jugoslovanski agitaciji in za velikohrvatski program. Trdil je, da agitirajo celo uradni organi za jugoslovansko idejo. Hrvatska država se mora ustanoviti, zato pa morajo biti Hrvati tako edini, kakor so Čehi. Ban Mihalović je zavrnil govornika, da noben uradnik ne agitira za jugoslovansko deklaracijo. Idemnitetna predloga je bila v generalni in specialni debati od večine sprejeta.

== Kandidature na Hrvatskem. V Selcih - Novem kandidira proti koalicionašu dr. Milutinu Mažuraniću dr. Iv. Sobol, zdravnik v Cirkvenici, znan nacionalist. — Volilna borba je tako v Delnicah - Čabru kakor v Selcih - Novem v polnem teku in je zavzela zlasti v Delnicah prav ostre oblike. Predvsem ni to borba združene opozicije proti koaliciji, nego borba med Starčevićevo stranko prava kot takšno in opozicijoncem, dočim je držanje ostalih opozicijoncev deljeno. V obeh okrajih sta namreč oba kandidata ali bolje vsi štirje kandidati »naši«, to je stoji osebno na temelju jedinstva in države SHS. A tu govore vmes razne specifično hrvatske prilike, tako rušenje koalicije, ki je premalo narodna in preveč unio-nistična, predaleč vladna, na drugi strani pa zopet nasprotovanje Milinovcem, ki da preveč povdarjajo nesavre-

meno, protinacionalnim interesom služeče »državno pravo« ... Samo nacionalnim elementom, ki jim je predvsem ali samo za skupno narodno delo, za koncentracijo, je težko iti v volilno borbo, ker jim ni do volitev do mandatorov, do dotičnega zakulisnega dela, marveč za podrobno delo v smislu osvoboditve celega naroda. Zato konstatiramo z žalostjo, da se vodi boj pod dvema gesloma: »Madjarom« in »Frankovcem«. Koalicija vodi vladno, vodi v svojih končnih posledicah sila škodljivo politiko in koristi Madžarom, pa vendar ni — vsaj ne v jedru — madžaronska; a za kandidata milinovcev glasujejo vsi Frankovci, pa njihova politika vendarle ni frankovska, ne more biti, dokler gre za narodno jedinstvo in državo SHS. Zato je včeraj javljeni nastop demokratske grupe (okrog Glasa SHS) dvakrat dobrodošel in dobrodošel bi bil končno »novi kurz«, ki bi vzel koaliciji vladno in jo oprostil »dolžnosti« rabotati protinacionalno. V okrajih so se vršili veliki shodi, v Lokvah, v Brodu - Moravicah, v Delnicah, v Fužinah, v Mrkopolju; v novinah stre-ljata stranki druga na drugo, »madjaroni« na »Frankovce« in obratno, — a oboji so za ... narodno jedinstvo.

== Iz ogrskega državnega zbora. Ogrski državni zbor je 16. t. m. končal debato o davčnih predlogih ter se je na to odgodil do 23. t. m. Koncem se je utemeljeval grof Albert Appony nujno interpelacijo ter izjavljal, da pozdravlja z veseljem da se pričnajo sedaj pogajanja za obnovitev zveze z Nemčijo. Samo glede ene točke ima pripombo. Če tudi ne uradno, vendar iz dobrega vira je prišlo neko poročilo, da se namerava ustanoviti personalna unija med Avstrijo in Poljsko. Govornik izjavljal kar nadoledneje, da mora Ogrska ne glede na stranke, protestirati proti vsaki rešitvi poljskega vprašanja, ki bi mogla prinesiti za Ogrsko komurkoli nasproti inferiorni položaj. Tudi gospodarska samoodločba dežele ne sme kršiti. Finančni minister Popovic je izjavil namesto ministrskega predsednika, da se drži sedanja vlada neomajno izjave, ki jo je njena prednica v sept. 31. januarja t. l. podala, da naši gospodarski odnosi napram Nemčiji ne smejo imeti nobene oti proti drugim državam. Z ozirom na pogodbo, ki je bila sklenjena z Avstrijo, bo Ogrska brezpogojno prevzela garancijo, da se iz tega razmerja ne bo ustvarila kaka odvisnost. Vedno naraščajoči izdatki silijo državo, da vedno znova najema posojila pri avstro-ogrski banki. Ogrska država nosi breme 26 milijard kron dolga. Dočim so zahtevale obresti zadnje leto pred vojno 325 milijonov kron, je treba danes 1128 milijonov, torej toliko, kolikor so znašali prej vsi državni izdatki. Kar se tiče pripombe, da je Avstrija daleč preko kvote izrabila kredit banke, bi bilo krivico, če ne bi priznali, da so po krajini v Avstriji dolgo časa stale deloma pod sovražno invazijo. Poleg tega je vpoštevati tudi, da je avstrijske zakonodaje zasledovala politiko, ki je imela za posledico močno obremenitev finančnega položaja države. Predloge so bile sprejete.

== Italijanska sodba o sestanku cesarjev. Italijanski listi se obširno bavijo s sestankom cesarjev Viljema in Karla. »Idea Nazionale« pravi, da je sestanek v glavnem stanu vojno - politično visokega pomena. Z zapadne fronte odhaja avstro - ogrska artilerija, kar priča, kako zbira Avstro-Ogrska svoje sile in naravno samo proti Italiji. »Tribuna« sodi, da je glavni namen sestanka moralo biti sklepanje o ofenzivi.

== Italijanski ministrski predsednik o avstro - ogrski mornarici. Iz Zeneve: Rimski zastopnik »Journal des Debats« Pierre de Quiriele je govoril z italijanskim ministrskim predsednikom Orlandom, ki je izrekel svoje obžudovanje za obnašanje Čehov in Jugoslovancev. Orlando je govoril tudi o avstro - ogrski mornarici, katero tvori v nasprotju z armado, v kateri odajajo Slovane in Romane Nemci in Madžari, samo Slovani in Italijani, ki so izborni pomorski material. Kako ugodno polje se odpira danes tu za agitacijo, jutri za pogodbo.

== Delna kabinetska kriza v Italiji. Odstopila sta municijski minister general Dallolio in minister za pomorski in železniški promet Bianchi. Tega bo nadomestil senator Villa. Municijisko ministrstvo bo vodil začasno vojni minister Zuppelli. Dallolio dobi na fronti važno poveljniško mesto. Več italijanskih listov poudarja, da je italijanska vlada z odstopom Dallolia in Bianchija izgubila svoja najzaslužnejša in najspodobnejša člana.

== Ukrajinski vojni minister. General Rogosa je bil imenovan za ukrajinskega vojnega ministra.

== Kronske kandidati. Ker se ne računa več s kandidaturjo vojvode Uraha na vojvodski prestol Litevske, prihaja edino v poštev saksionska kandidatura. V Berlinu so baje popolnoma proti vsem provincijalnim kandidaturam, tako da velja sedaj samo še vprašanje ali personalna unija ali pa sploh nič. Saksionski kralj in saksionska vlada bosta torej že v kratkem postavljena pred odločitev, ali hočeta priznati personalno unijo ali ne.

== Gospodarska zveza med Nemčijo in Švico. Wolffov urad poroča, da so pogajanja med Nemčijo in Švico o sklepu gospodarske pogodbe končana. Dosegel se je obe strani zadovoljujoč sporazum.

== Angleški uvoz polema. Kakor je poročal predsednik trgovskega urada v angleški spodnji zbornici Stanley, je izza pričetka vojne angleški uvoz močno padel. Vse uvoz l. 1917. je znašal samo dve tretjini uvoza l. 1913.

letos pa mislijo, da bo dosegel komaj polovico uvoza leta 1913. Kdo bi bil pred vojno mislil, da se bo dalo z očitno samo majhno omejitvijo izhajati s samo polovico prejšnjega uvoza. Angleška nai si za bodoče to dobro zapomni, da ne bo za tako velik del bistvenih potrebščin odvisna od tuje pomoči. Stanley je nato še poudarjal hrabrost moštva in častnikov trgovske mornarice, od katerih je izza pričetka vojne že 12.500 izgubilo življenje, pa se vendar ne dogodi, da bi kak častnik ali mož ne hotel odpeljati, ko je ladja pripravljena.

Velik uspeh naših rudarskih poduradnikov.

Iz Trbovlja nam poročajo: Dne 6. t. m. so imeli poduradniki iz Trbovlja, Hrastnika in Zagorja razpravo o svojih pritožbah pri pritožni komisiji v Gradcu. Zahtevali so, da se jim zviša plača na 200% na podlagi sedanje plače, ki znaša povprečno 149 K, in da se jim posebej plača nedeljsko delo in nadšhte Omeniti pa treba, da so imeli že od junija meseca lanskega leta 90% vojne doklade, samo vojna doklada se naj bi spremenila v draginsko doklado in zvišala na 100%, drugih 100% pa naj pride k plači.

Pri pritožni komisiji jih je zastopal državni poslanec gospod dr. Benkovič in trije poduradniki. Prišlo je do poravnave in dosegli so sledeče: 150% zvišanja sedanjih službenih prejemkov; od tega pride 20% za zvišanje prave plače, 130% pa za draginske doklade na podlagi dosedanje plače. Tožba glede separatnega plačevanja nedeljske službe in nadšhte se je umaknila s pridržkom, da se jo zopet vloži, samo v drugi obliki, kajti poduradnikom ne gre toliko za to, da jim plačajo nedelje, marveč za to, da bi imeli nedelje proste.

Gospod državni poslanec dr. Benkovič je velikodušno odklonil vsako plačilo v denarju, marveč naročil, naj raji darujemo 50 K za dr. Krekov spomenik, 50 K za Slovensko Stražo in 50 K za Ciril Metodovo Družbo. Na lastno iniciativo pa darujemo za Krekov spomenik 100 K, tako da bo darovano skupno 200 K v priznanje zastopanja g. dr. Benkoviča.

Poduradniki so poslali vrh tega državnemu poslancu dr. Benkoviču tole zahvalo:

Visoko čislani gospod poslanec! Poduradniki rudnikov v Trbovlju, Hrastniku in Zagorju se Vam iskreno zahvaljujemo, da ste nas zastopali pri pritožni komisiji dne 6. maja t. l. v Gradcu in da ste tako s svojim vplivnim zastopstvom izdatno pripomogli k gromotnemu in splošno socialnemu izboljšanju našega položaja. Vi ste edina naša zaslomba in up, ki smo ga stavili v Vas, je bil, kakor vidimo, popolnoma upravičen. Prosimo Vas le vrniti, da nam ohranite je v bodoče naklonjenost in nam ne odrečete podpore, kadar je bomo potrebni. Obenem tudi prosimo, da blagovolite še nadalje zasledovati našo pritožbo, glede nedeljskega počitka in nadšhte. Mi Vam pa zagotavljamo, da se zavedamo, da je sedanja pridobitev dalekosežnega pomena za nas in naše družine in uverjeni bodite, da Vam bomo za Vaš plemeniti trud iz srca hvaležni.

Poduradniki iz Trbovlja, Hrastnika in Zagorja.

Mariborsko pismo.

(Od našega dopisnika.)

V Mariboru, 15. maja.

Posledice in odmevi »Volkstages«. Po debaklu, ki so ga doživeli vsenemski s svojim »Volkstages«, se jih prijemalo moralčen maček. Tudi naši najnestrežnejši huiškači danes morajo priznati, da simpatije, ki so se v prav skromni meri na »Volkstages« pokazale, ne pomenijo za vsenemško politiko med nami drugega kot blamažo. Ploskali in pritrdjevali so plačanci in sekundirali jim je le malo, kajti ogromna večina je poslušala kot pasivna udeleženka, le iz radovednosti. Od nedelje sem se v nemških, posebno srednjih in nižjih krogih glasno godrnja. Sodba je enodušno ta, da bi bilo bolje, če bi župan dr. Schmidlerer se več brigal za stradalno občinstvo, kot pa igral po »Volkstages« politično vsenemško marioneto. Očitania proti dr. Mravlagu niso nič manj neprikrita: o njem gre pač ena sodba: Veleposelnik in advokat milijonar, sit do grla vsega dobrega, lahko govori in rentati po vsenemških političnih shodih: da bi se pa tudi deianski spomnil ljudske bede — to seveda mu na misel ne pride. Nič drugega ne sodijo boljši krogi. Ti obsodijo »Volkstages« na sploh, o zadnjem mariborskem pa trde, da je bil naravnost zločinski. O pritepenici iz Tirol dr. Mavrlju gre večina v en glas, da bi ga bil namreč moral vladni zastopnik po orožnikih iztirati raz rotovskega balkona in pri priči aretirati. Kdor poseba danes naše boljše javne lokale, more računati, da povsodi in ob vsaki uri dneva skoro naleti na debatante, ki odločno zahtevajo, da se že vendar enkrat z energičnimi koraki napravi konec vsenemškemu veriženju.

Nemško gospeino društvo, ima tudi celo vrsto slovenskih gospej in deklet v svojih vrstah kot redne in menda zelo agilne društvenice. Nam se ta okolnost nikdar dopadla ni, ker smo prepričani, da je polje dobrodelnosti za vsako slovensko gospej in dekletu izven tega društva dovolj široko. Sedaj razlega »nemško gospeino društvo«, da bodo njegove članice hodile od ene nemške žene oziroma dekleta do druge in pobirale podpise v velevažni narodni zadevi. Kakor nam k temu od druge strani poročajo, gre baje za to, da zbero za zahtevo po nemških duhovnikih in proti našim narodnim aspiracijam te svoje podpise. Nemogoče to seveda ni: videlo se bo, seveda šele, kadar pole pridejo. Kaj takega se nam namreč zdi vendar — višek vsega, kar bi nemški šovinizem mogel roditi. Očividno je poseben podarek, ki ga polagajo na to, da je

društvo »nemško«. Upamo, da slovenske gospe vedo, kaj jim je storiti!

Naše pohorske krasote. Če se pelješ iz Maribora proti zapadu, se ti odpre skrajna na desno in levo proge proti Pohorju in Kozjaku lepa, ne preširoka, rodovita ravnina. Polja, travniki, pašniki pa tudi vinogradi se vrste v kratkih presledkih, vse pa obrobajo močeni, stoletni, temni gozdovi, že po sebi bogastvo ogromnih milijonov. Proti Limbušu se ta ravnina nenadoma zožuje in prehaja v ozko dolino: cesta, Drava, železnica, gore na desno in levo in gozdi. Čim dalje od Limbuša, tem lepša postaja gorska krasota. Iz priljudnih Ruš vodi največ obiskana pot na vrh Pohorja in k Sv. Arhu. »Božji poti« vseh mariborskih ljubiteljev turistic, zlasti pa še naših Slovencev. Malenkost v stran ste »Ruška koč« in »Vila planinka«, last S. P. D. podružnice Ruše. V mirnih časih se je tu živel za zelo zmerne cene prav dobro. Še lani je bila »Ruška koč« letovišarjev menda polna do slednjega kotička. Živel se je lani z malo rodbino menda z 20 K dnevno. Letos seveda morajo biti razmere drugačne, vseeno na ni dvoma, da bodo tudi letos — in kljub konkurenčni »Marburgerhütte« — tam polno gostov. Pa še dva posebno lepa kraja imamo: nemškutarski St. Lovrenc in divno »Marjo v Puščavici«. Zlasti ta kraj je lep in dohljeval bi večje pozornosti, kot je doslej vživa. Zrak je izborn in po žimi bi se tu dalo napraviti veliko sanklišče in pot za smučji. Tu staviš par hotelov in vil za tuje, skrajša samo za poskušnjo, bi se bogato obneslo. Že pred vojno so si ta kraj ogledovali podjetni Angleži, Italijani in Čehi. Dobro se spominjam, kako je »Marburger Zeitung« in »Tagblatt« vsa iz sebe pisala proti Čehom, dočim je Angleži in Italijane tonlo pozdravljala in že sanjala o spojitvi enega teh z nemškim kapitalom ... Na Fali ob Dravi je, kakor znano, elektrarna, ki proizvaja 40.000 konjskih sil. Pogoj za izvedbo kakšnega letoviškega načrta, ni so torej le vabljivi, marveč tudi izvedljivi. Škoda bi bilo, če bi slovenski kapital tu šel mimo zaprtih oči. Nič namreč ni dvomiti, da, če se to od naše strani ne bode zgodilo, se bode od nasprotne čisto gotovo.

Vreme se je zopet izsprevrglo. Od 14. t. m. zvečer dežuje s kratkimi presledki vso noč in skoro ves popoldan. Dež je izdaten. Če zopet ne bode sledila velika izsušujoča sapa, bode izborna zalegal. Tudi sočivje na vrtovih se krasno razvija.

Pomanjkanje lovske municije. Zalagatelji lovcv z municijo pozivljajo svoje redne odjemalce, da jim čim prete za lov namenjene patrone dostavijo. Množina bodi čim mogoče majhna.

Dnevne vesti.

— Generali - Slovenci. Feldmaršal-lajtnantom sta imenovana naša rojaka gen. major Gustav Globočnik pl. Vojka in g. major Rihard Jelenčič. V mornarici sta imenovana Slovenca, kapitana linijskih ladij Vid pl. Vončina ter Pavel Štupar kontreadmiralom.

— Vojaška odlikovanja. Drugič je odlikovan z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetlinje črnovojniški računovodski namestnik Fr. Komatar pri artiljerijskem polku št. 162., črnovojniški praporščak Fortunat Lužar pri štafetskem poveljstvu v Rudolfovem je dobil isto odlikovanje prvič.

— Visoko odlikovanje slovenskega junaka. Stotnik cesarskih strelcev Matija Stefin, postofnski domačin, je bil za izvanredno hrabro ponašanje pred sovražnikom odlikovan z Leopoldovim redom. Gospod stotnik Stefin je takoj začetkom vojne težko ranjen prišel v rusko vjetništvo. Ko so se mu po preteku enega leta rane zacelile, pobegnil je iz vzhodne Rusije in se, kakor smo svoječaso poročali, po prestanih nečloveških naporih spomlad leta 1916, povrnil v Avstrijo. Povrnivši se, je takoj prostovoljno odšel na italijansko fronto, kjer se nepretrgoma do današnjega dne hrabro bojuje proti nednemu sovražniku. Zgoraj imenovano odlikovanje je po povratku iz ruskega vjetništva sedmo odlikovanje vrliga Postojnčana.

— Vojaška povišanja. Major Milan Jencič inženirskega ofic. zbora je povišan za podpolkovnika, stotnik Fr. Hočevar inf. polka 53., pridružen generalnemu štabu, za majorja, za nadporočnika Ignac Sirca 17. polka, rez. poročnik Anton Rogeli 7. lov. bat. je povišan za nadporočnika.

— Moštvo letnikov 1894 do 1900 se ne prepušča v civilne obrate. Iz važnih vojaških interesov se prošnje za prepustitev moštva letnikov 1894 do 1900, spoznebena za frontno službo, kakoršne spoznajo poklica, ne morejo vpoštevati s strani vojaškega poveljstva v Gradcu, tudi ne samo za nekaj časa. Prošnje za take prepustitve torej sploh ni treba vlagati.

— Počasn promet s slovenskimi listi in pismi. Iz Istre: Čudno se nam vidi, da naši časopisi tako zaostajajo, posebno »Slov. Narod«, kakor morda noben drug časopis ne. Že dalje čass izgubljemo, kje bi mogli biti tisti elementi, da slovenskih časopisov ne oddajajo ob pravem času na določena mesta, da celo več številk sploh ne dobimo. Na primer: »Slov. Narod« izide v ponedeljek popoldne, mi bi ga morali vdobiti v terek prav lahko, kakor smo ga tudi dobivali pred časom! Ali ker na primer pošta v Materiji nima zveze, bi ga morali vdobiti najpozneje v sredo, vdobimo pa ga v četrtek, petek, dostikrat pa v soboto. Iz Ljubljane do Herpeli - Kozine vozi vlak, ako ima zvezo v Divači, 5-6 ur. Časopisi pa romajo celo po 4 do 5 dni. S postaje Herpeli - Kozina do Slivja na primer je 2 uri peš. Kdo je temu kriv? Ali ljubljanska pošta? Ali morda naša najbližnja pošta v Materiji, tega ne vemo. S pismi se ravno tako godi. Marsikatera oseba je prepričana, da ji je ta ali oni pisal, in da je pismo cenzura raztrgala, ne! ker ni bilo povoda, a pisma vendar ni. Tega tudi ne znamo, kje in kdo jih jemlje, pač pa sumimo. — Drug slučaj: Neka brzojavka je bila poslana iz Ljubljane 26. januarja

1918 z besedami: »Pridite me čakati na postajo Herpelje - Kozina ob 6. zvečer!« Naslov popola. Tu se mi tudi zdi, da ni bilo nič cenzuri v napotju, in vendar brzojavke po treh in pol mesecih še danes ni. Dasi je vojna, to se vendar ne bi smelo dogajati! To je po vsem neznašljano! — Krivo je tudi to, da vse molči. Prividilo smo se, da ako se nam godi še taka krivica, molčimo in zopet molčimo, nepravilno postopanje z nami pa gre svojo pot. Torej! Prosimo merodajne faktore, naj vendar malo poskrbe v tem oziru, da bi se pravilneje ravno! — »Z.«

— Iz davčne službe na Stajerskem. Za davčne upravitelje so imenovani davčni oficijali: Ivan Stanič, Ignacij Znidarski, Lovro Kuharič, Josip Ziderič, Filip Slavič.

— Opustitev central. Vsled vplivanja strank se zdi, da hoče vlada opustiti central. Prosti promet z zgodnjim sadjem pomeni že kršenje monopola Geosa. Kakor se zatrijuje z zanesljivo strani se bo opustila tudi krmliska centrala ter se bo dodelilo poslovanje s senom, slamo, travo in deteljo vojnemu ministarstvu. promet z otrobi pa se bo prepustil vojnemu žitnemu prometnemu zavodu. V najkrajšem času se naj centrala za krmla opusti.

— V Bukovini poslujejo zopet poštne uradi: Derehul, Hatne, Szerbiwci, Strojestie in Suezawa za pisemsko pošto, Crnovice za pisemskopostni in denarni promet in za promet z vrednostnimi listi. Kljivici, Liteni v Buk., Panka in Parhiwci za pisemskopostni in denarni promet, za promet z vrednostnimi listi in za omejeni promet z zaviti. Kaczyka in Wasyliv za promet z vrednostnimi listi in za denarni promet. Hadikfalva za denarni promet. Horodnyc Wyrzvi. Mardzina, Molodija in Sadowo pri Kimpolungu za omejeni promet z zaviti.

Tatvine. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru so prijeli 4 mlade fante, ki so kradli tobak z nekega vagona. Dva sta ubežala, dva pa sta izročena sodniji. — Na Studecu so ukradli gostilničarju Ivan Strukliju 6 kg masti, nekaj speha, nekaj prekajenega mesa, 2 žlice, nekaj usnja in denarja. — Posesniku Franu Mohorju na Strmci pri Postoini so ukradli tatovi 1 prašica, Josipu Lovrenčiču v Hrašah 7 raznobarnih konjskih odeli in raznih živil. Ceciliji Janežičevi v Spod. Hrušici nekaj čevljev, perila in 200 K denarja v gotovini.

Zaplomba premoženja. Odrejena je zaplomba premoženja leta 1896. v Postoini rojenega diaka Stefana Lovšina, ker je osumljen pobege k sovražniku, veleizdaje in zločina proti vojni sili države.

Oproščena detomorilka. Pred poroto v Gradcu je bila 24letna Marija Zangl, katere mož se nahaja v ruskem vjetništvu, oproščena obtožbe detomora. V marcu letos je zadržala svoje žensko dete iz strahu in strahu pred možem, kakor je izpovedala pred sodnijo. Pravorek porotnikov se je glasil: 6 glasov za, 6 glasov ne, na kar je sledila oprostitve od obtožbe.

Danes se je pričel proizvajati veliki binkoštni spored v »Kino Central« z deželno gledališču. Združena sta dva najnovejša in najboljša filma v dve uri trajajoči res prvovrstni spored. Asta Nielsen, Einar Zangenberg, Lena Stollberg z dunajske dvorne opere in najodličnejši igralci dunajskega Rajmundovega gledališča in drugih prvih

dunajskih gledališč zagotavljajo resničen umetniški užitek in izvrstno zabavo.

Poziv! Oseba, ki je odstranila trgovski napis na hiši Bleiweisova cesta št. 20, se pozivlje, da istega tekom 4 dni vrne na prejšnji prostor, drugače se vloži ovadba na državno pravdnstvo, ker je priča na razpolago.

Cigavo je kolo? Pred dobrim mesecem je prišel neki mlad fant v tukajšnji kazinsko restavracijo, zapisal in zajejal 6 K ter pustil tam svoje kolo, rekoč, da se vrne drugi dan in da bo plačal svoj račun. Od takrat dalje pa ga ni bilo več v restavracijo. Kdor bi mislil, da je kolo njegovo, naj se zgleda v restavraciji.

Izobjenih je bilo večeraj popoldne od 5. do 6. ure 500 K od Uniona do Slona. Izgubila je neka uradnica, ki je vsled tega občutno prizadeta ter se prosi najditelji, da odda denar proti dobri nagradi v našem upravnistvu.

Aprovizacija.

† Meso na zelene izkaznice B št. 1 do 1200. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1 do 1200 dobe meso po znižani ceni v soboto, dne 18. maja v cerkvi Sv. Jožefa. Določeno je ta - le red: od 1. do 1/2 št. 1—120, od 1/2 do 2 št. 121—240, od 2 do 1/3 št. 241 do 360, od 1/3 do 3 št. 361—480, od 3 do 1/4 št. 481—600, od 1/4 do 4 št. 601—720, od 4 do 1/5 št. 721—840, od 1/5 do 5 št. 841—960, od 5 do 1/6 št. 961—1080, od 1/6 do 6 št. 1081—1200.

† Meso na zelene izkaznice B št. 1201 do konca. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1201 do konca dobe meso po znižani ceni v soboto, dne 18. maja popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določeno je ta - le red: od 1. do 1/2 št. 1201—1320, od 1/2 do 2 št. 1321—1440, od 2 do 1/3 št. 1441 do 1560, od 1/3 do 3 št. 1561—1680, od 3 do 1/4 št. 1681—1800, od 1/4 do 4 št. 1801—1920, od 4 do 1/5 št. 1921 do 2040, od 1/5 do 5 št. 2041—2160, od 5 do 1/6 št. 2161—2280, od 1/6 do 6 št. 2281 do konca.

† Inozemsko meso. Mestna aprovizacija bo prodajala inozemsko meso v cerkvi Sv. Jožefa v soboto, dne 18. maja in v ponedeljek, dne 20. maja, obakrat dopoldne od 7. do 9. Prvo vrstno meso stane 20 K kilogram, drugovrstno 14 K kilogram.

† Telečje meso za težko bolne, ki leže. Tisti bolniki, ki leže, in so bili prijavljeni v mestnem aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti do danes, dobe telečje meso v soboto, dne 18. maja dopoldne na Poljanski cesti št. 15 od 7. do 8. dopoldne. Dovolj telet je neznaten in negotov, zato ni mogoče natančno napovedati množine, ki je bo pri jutrišnji razdelitvi vsak posameznik deležen.

† Gradec preskrbljen z mesom za binkošne praznike. Graški listi poročajo, da naznanja tamkajšnja mesarska zadruga, da je za binkošne praznike na razpolago zadosti štajer. mesa poceni in bodo meso prodajali vsi mesarji. Prodaja mesa se prične v soboto

zjutraj. Raditega se ne bo potreba nastavljanja za meso.

† Posledica ukrajinskega uvoza. Nemška vlada je uradno razglasila, da bo morala znižati količino moke od 200 gramov na 160 gramov na osebo, ker na kakšen uvoz iz Ukrajine sploh misliti ni.

Razne stvari.

• Neznani denuncijanti. Juri Skorkovsky priobčuje v »Českom« Socialistu-to-le pretresljivo pismo, ki ga posnemljemo po »Arb. Zeitung«:

»Dosele mi neznani denuncijanti! Leta 1915 si napravil zlagano ovadbo in jo poslal vojaški oblasti. Na podlagi te ovadbe so me z a p r i l i i n z a r a d i v e l e z d a j e s p r a v i l i v p r e i s k a v o. Vojaško sodišče je seveda spoznalo, da je bila tvoja denunciacija zlagana in me je zato izpustilo in rehabilitiralo, pa še po devetmesečnem trpljenju v ječi. Do danes, ti moj denuncijant, še nisem imel srca, da bi te izsledil, pa upam, da do tega še pride. Za sedaj ti samo povem, kakšne posledice je imelo tvoje hudodelstvo. Prepričan sem, da boš čital te vrstice in da jih preberaš od prve do zadnje črke, če bi se še tako branil. Seveda nisem tako neumen, da bi, ako govorim o svojem trpljenju, hotel vplivati na tvoje skozinsko pokvarjeno srce. Samo povedati ti hočem, česar očividno še ne veš, in kar bo znati vendar genilo tvoje pokvarjeno srce. O samem sebi ti ne bom govoril mnogo. Saj so še boljši ljudje že več trpeli. Da me je tvoja denunciacija za devet mesecev iztrgala iz rok ljubečih in ljubljene žene? Da se nisem mogel odtrgati od svojega edinega devetmesečnega otroka? Da so okoli nas trdili na dobri ljudje jokali skoro na glas? ... To vse, denuncijant, te bo genilo le malo. Tudi ne maram vplivati na tvoje pokvarjeno srce, ako bi razkladal, koliko smo prestali duševnih in telesnih bolečin v zloglasnem mrtvaškem stolpu, kako smo prežebeli in včasih stradali itd. Zato naj ti na povem, neznani denuncijant, kaj se je 23. septembra 1915 zgodilo z avtomobilom, ki se je iz Prage pripeljal v Humpolec, da me odvede v kriminal, in zakaj ta avtomobil sploh ni došel tja. Dunajsko vojaško sodišče, ki je verjelo tvoji lažni denunciaciji, je naročilo prošt drž. policiji, naj me zapre. Dne 23. septembra se je torej peljal vojaški avtomobil s štirimi osebami iz Prage v smeri proti Kourimu. V Jarku za mestom Kourimom se je leral šestleten deček. Ker je zaslišal drdranje avtomobila, je zlezel iz Jarka in stekel na cesto, samo nekaj korakov pred avtomobil. Ni bilo več v človeški moči, odvrti nesrečo, četudi je šofer takoj zavril in s tako silo zavozil v stran, da je avtomobil skočil pokonci, se zaletel v brzolajni drog in ga prevrnil. Čeprav je vsled silnega sunka v vozu sedeče osebe vrglo iz voza, da so se težko pokodovala, je vendar telo ubogega otroka prišlo pod kolesa in je njegova nedolžna kri polila cesto. Nič ni pomagalo, da so smrtno pokodozanega dečka takoj naložili na razbiti avtomobil in peljali nazaj v Kourim k zdravniku. V Kourim so pripeljali samo še majhnega — mrlička. Smrt tega otroka je tvoje delo, denuncijant! Ne šoferjeva roka, nego tvoja roka, ki je pisala lažljivo denunciacijo, je vodila vojaški avtomobil, katerega kolesa so zdrobila ude nedolžnega otroka. Njegova kri pada na tvojo glavo. V aktih okrajnega sodišča v Kourimu dobiš dokaze svojega hudodelstva. To sem ti

hotel povedati, ti nepoznani denuncijant, preden si pogledavaš z očmi v oči: da nisi samo denuncijant — nego morilec otroka, nedolžnega malega dečka, ki je 23. septembra umrl na cesti v Kourim«.

Darila.

Dar za begunce. Pri neki razpravi je gospod Artur Lokar, c. kr. notar v Ajdovščini dosegel poravnavo med strankama in sicer tako, da mora plačati nasprotna stranka 50 K v prid groškimi beguncem. To se je tudi izvršilo in gospod notar je ta znesek že poslal na posredovalnico za groške begunce v Ljubljani. Ista se mu za to velikodušje najhvaležneje zahvaljuje.

Zahvalni dar dežele Kranjske za rešitev cesarja. »Vojaški dom« v Ljubljani so darovali: po 1000 K: dr. Karel baron Born, c. kr. rimojster, kranjski dež. poslanec, sedaj v Krakovu; tovarnar Karel Polak star. v Ljubljani. — Po 200 K: Trboveljska premogokopna družba; Ljubljanska kreditna banka; posestnik in veletržec Avgust Tomazič v Ljubljani. — Po 100 K: prevz. knezoškof dr. Anton Bon. Jeglič; dež. predsednik grof Henrik Attems; deželni glavar dr. Ivan Šusteršič; dež. odbornik dr. Evgen Lampe; vitez Gutmansthal v Radečah; stolni dekan č. g. Matija Kolar; ravnatelj Perd. Gruschka na Dunaju; c. kr. profesor in častni kanonik dr. Ivan Svetina; c. kr. profesor katehet dr. Gregorij Pečjak; veletržec Julij Elbert v Ljubljani; trgovina z oblekami Gričar in Mejač v Ljubljani; zavod za uniformiranje Rudolf Bodenmüller v Ljubljani; ravnateljstvo rudnika v Litiji ob Savi. — Po 50 K: dež. odbornik Oton baron Apfalter; dež. odbornik dr. in dež. poslanec grof Barbo; dr. in dež. poslanec Josip vitez Pogačnik; Kranjska tovarna za železno blago A. Hagel v Kamniku; veletrgovina c. kr. dvorna založba Franc Kollmann v Ljubljani; dež. poslanec ravnatelj Kranjske hranilnice dr. Anton vit. pl. Schöppel v Ljubljani; Friderik baron Rechbach; semeniški ravnatelj kanonik dr. Jos. Lesar; prof. Anton Kortnik v St. Vidu nad Ljubljano; trgovina Ant. Stacul v Ljubljani; Andrej Remškar, Brezovica pri Ljubljani. — Po 40 K: trgovina z usnjem Brata Moskovič v Ljubljani; prof. Fr. Perne v Ljubljani. — Po 30 K: dekan Mih. Arko v Idriji; državni poslanec dr. Lovro Pogačnik. — Po 25 K: dr. Franc Jere, profesor v St. Vidu nad Ljubljano; arhitekt in mestni stavbenik V. Scagnetti v Ljubljani. — Po 20 K: dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; dr. Franc Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fr. Rebolj, gimn. profesor v St. Vidu nad Ljubljano; trgovina s steklom Avg. Agnola v Ljubljani; Ivan Semnj v Ljubljani; trgovec Fr. Fabian v Ljubljani; agentura C. Menard v Ljubljani; tovarna slannikov Stemberger & Melitzer v Mengšu. — Po 10 K: deželni poslanci: Perhavec iz Vipave, ravn. Karel Dermastija v Ljubljani, Anton Lovšin, Jurjevica pri Ribnici; ravn. Ciril Dolenc Ljubljana; katehet Jernej Pavlin, St. Vid nad Ljubljano; Janez Zabukovec, župnik, Krži pri Trzliču; Janez Brence, župnik, Preska; Jakob Širaj, kaplan, Dev. Mar. v Polju; Henrik pl. Schollmayer — Lichtenberg. Stari trg pri Rakeku; Anton Verbole, Aržišče. — Po 5 K: dr. Ferd. Cekal, kanonik Ljubljana; Franc Hiersche, župnik, Radeče; M. Stanonik, prefekt, St. Vid nad Ljubljano; Janez Filipič, prefekt, St. Vid nad Ljubljano; Valentin Oblak, župnik, Kropa; Karel Počivalnik, posestnik, Ljubljana. — Po 2 K: Alfonz Breznik, Ljubljana.

na; Franc Garvoda, župan, Brusnice. — Po 1 K 20 vin.: Franc Berlec, Kandija. — Upamo, da se odzovejo vsi, ki so v zaledju hvalo dolžni našim hrabrim vojakom in ki nečajo zaostati pri zbirkah, ki je izraz naše vdanosti do ljubljene cesarja. — Odbor za »Vojaške domove« v Ljubljani.

Upravnistvu naših listov so poslali:

»Za »Ciril - Metodovo družbo«: Ferič iz Postojne 55 K 50 v, zbrali »Postojnski Jugoslovanci« zbrani pri g. J. Vadnu ob priliki odhodnice g. J. Zwölfa in dohodnice g. J. Planstenerja, dr. Ivan Dimnik, odvetnik v Krškem 20 K, mesto venca na grob ge. Mar. Vodopivec v Krškem, Fran Cepin pri delavski stot. voj. vjetnik št. 1018 na bojišču 10 kron, mesto cvetk na grob prijatelju Ivanu Grubiču, John Bule iz Osilnice ob Kolpi 12 K, zbrale jugoslov. srebrne duše na predlog g. graničarja Joškota in streleka Tranka v gostilni g. Vrtnika v Osilnici, Janko Žirovnik nadučitelj v Borovnici 60 K, zložila Mart. Dolničarjeva družba v tekmi pri A. Drašlerju v Borovnici in Anton Kuhar, učitelj v Trbovljah II, 20 K, plačal Boštjan Jager p. d. Parašuh v Trbovljah — neustrašen »Sokol« — za eno odrezano cigaro (prosto brez navijanja cen), katere je prodajalec g. L. Plavšak naklonil družbi z geslom: »Prost naš rodc. Skupaj 177 K 50 v.

»Za »Slovensko šolo v Mariboru«: Ludovik Petek iz Celja 66 K 42 v, kot prvi skromni prispevek »Slovenske družbe« v gostilni »Mesto Gradec« v Celju in vesela družba v restavraciji Fr. Krvariča v Ljubljani 120 K. Skupaj 186 K 42 v.

»Za »dr. Krekov spomenik«: Notar Viktor Poznik iz Loza 20 K, iz kazenske poravnave Ponikvar c. Zurga — U 42/18, Minka Avšarjova v Inomestu 10 K, izjavljajoč se za majniško deklaracijo in ključno živila Krekova ideja ob obletnici in »Jugoslovanski častniki« b-h. pp. št. 2. v Lebringu 60 K. Skupaj 90 K.

»Za »narodno gledališče«: Voj. oskrbni oficijal Vladimir Sarič, vojna pošta št. 375, 125 K, zbrali tovariši odzivajoč se pozivu v »Slov. Narod«, podčastniki in moštvo poveljstva 88. brig. gorskih strelcev 100 K, ogreti od toplega solca — pomlajenja naše domovine — ostali tudi v tujini zvesti — majki Slavi, po slovenskem gledališču zaželjena družba 20 K, in vesela družba škarjarij v kavarni »Petersen« po posredovanju Peneta Florjana, zbrala 25 K. Skupaj 270 K.

»Za »Jugoslovanski klub« se je nabralo na ženitovanju g. A. Lavrenčiča pri Juriju Marenčiču 30 K. Živelj zavodni bratje.

»Za »Slovensko Matico«: Podčastniki in moštvo poveljstva 88. brig. gorskih strelcev 100 K, ogreti od toplega solca — pomlajenja naše domovine — ostali tudi v tujini zvesti — majki Slavi.

»Za »oslepele slovenske vojake v Odlienneheimu v Gradcu«: Franc Šarc iz Ljubljane 20 K, iz neke poravnave. — Srčna hvala!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Proda se dobro ohranjen ::
MAYERJEV LERSIKON.
V. Bedina, Rimska cesta št. 5. 2355

KUHARICA
se sprejme pri — J. Bonač, Čopova
cesta 16. 2370

Rabim zanesljivega, treznega
hlapca
za konje proti
dobri plači in
hrani. — Isti
mora biti vajen vožnje iz gozda. **Franc**
Ravnikar, oblast. skušeni mestni te-
sarski mojster, **Linhartova ulica 25.**

Kupl se v večjem industrijskem
hišica z vrtnom
pripravna za obrtnika. — Ponudbe na
upravnistvo »Slovenskega Naroda« v
Ljubljani pod: »obrtnik 33/23614«.

Deklica
(sirota) stara 14
let, bi se rada izu-
čila v kakki veš-
tini. Več pove
J. Kralj, sedlar, **Železniki**, Gorenjsko.

Kdor mi proda
PIANINO dobrega glasu,
mu odstopim ve-
čjo množino cigar ali pa cigar, ta-
baka. Natančneje g. **Rasim, Wattens**
i Tirol. 2363

Proda se zaradi težko
gleda krmil par
10 tednov starih 2329
prešičkov.
Plačilo deloma v živilih, deloma v de-
narju. Kje, pove uprav. »Slov. Nar.«

BUKOVA DRVA.
Več tisoč kubičnih metrov suhih bu-
kovih drv se zamenja za živila ali
kaj drugega, oziroma se tudi proda.
— Kdor se hoče za zimo preskrbeti s
kurjavo, naj se zgleda pri J. Plan-
kariju v Ljubljani, na **Dolenjski c.**
št. 5 od 4. do 7. ure zvečer. 2369

Prazne vreče
vsake vrste in suhe gobe kupuje
vedno in v vsaki množini ter plačuje
po najvišjih dnevnikih cenah trgovska
firma **J. Kušlan, Kranj, Gor.** Isto-
tam se sprejme **trgovski učenec.**

METLE
L vrste, dvakrat, trikrat in štirikrat
vezane razpošilja trdka 2351
Jakob Vatovec, Trst.

Velika izbira pokrajinskih
umetniških in drugih
RAZGLEDNIC.
Narodna knjigarna,

LEPLJENO PLATNO
in papiron
IV—1181 en gros
papiron zlepljen meter à K 4.20
žitnate vložke, Sergos in
surovo platno.
Rudolf Bodenmüller,
Ljubljana, Stari trg št. 8.

Išče se starejši
hišnik,
oženjen, brez otrok, vojašine
prost, tudi invalid, ki more oprav-
ljati tak posel. — Plače 240 K
mesečno, prosto stanovanje, raz-
svetljava in kurjava. Predstaviti
se je na: 2256
XX Brega štov. 8. XX
II. nadstropje.

Kdor priskrbi stalni uradniški
stranki primerno
:: STANOVANJE
z 2 ali 3 sobami za kakoj ali pozneje,
dobi kot nagrado **1000 kg premoga.**
Pismene ponudbe pod **»kakoj 2336«**
na upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Soja - fižol
najboljše nadomestilo za kavo se dobi
pri **Sever & Komp.,** preje **Peter Las-
nik, Ljubljana.** — 20 gr za navodilom,
kako se sadi, stane **80 vin.** Pridetek
je 40-krat. 2153

Za birmo
dobavlja vsakovrstne slaščice, trakove,
rokavice, nogavice, bluze, sale, broše,
sukanec in druge raznovrstne drobnari-
je **Blanda Savnik, Ljubljana, Ko-
lodvorska ulica štov. 35.** 2339

Povečane slike
do naravne velikosti, kakor tudi
oljnate portrete na platno
izvršuje umetniško po vsaki foto-
grafiji 185

Davorin Rovšek
prvi fotografski in povečevalni zavod
v Ljubljani, **Kolodvorska ul. 34 a.**

Prav malo časa
še ponujam:
Sukanec (ovorn) pravi lanen špula
25.— K, **meška nogavice** dzt. K 120.—
kos 12.— K, **domače platno** mt. 30 do
45.— K, **stearinske sveče** kos K 2.—
milo za prati, nadomestilo podplat
iz več kosov kož par K 5.—, **moko**
»MELATA« za različno pecivo, ka-
kor pridodatek, pa tudi k kruhu in ju-
ham izborno, eden karton 20 zavit.
à 50 gr. K 60.— in barva za vse vrste
oblačil pobarvati. — Prosim kdor kaj
želi, naj se samo takoj pismenim po-
tom obrne na 2242

Commission Mehlati
Steyrerg. 60/II. Gradec.
gar. Doplačje se tudi slovensko!

Zajčji hlevi
so napradaj pri zajčni gospodarske
centrale v Ljubljani. Natančnejša po-
jasnila daje: **»Wirtschaftszentrale**
Isa«, akcidišče Krišper & Tomazič
Ljubljana, Dunajska cesta. 2376

DEKLE, 15 let staro, s
7. razredi, želi
vstopiti v kako
večjo trgovino za učenko z vsi oskrbo
bodisi na deželi ali v mesu. **Nastop**
takoj. — Naslov pove upravnistvo
»Slovenskega Naroda«. 2374

Vzame se v najem ali kupi
majhna hišica
v Ljubljani. Ponudbe pod **»ROSTO-
KAR«** na uprav. »Sloven. Nar.« 2334

PRODAJALKA
vajena samostojno voditi trgovino z
mešanin blagom, z daljšo prakso, želi
premeniti službo. Nastop lahko takoj.
Naslov: **A. A. pošta štanga pri Litiji,**
Dolenjsko. 2285

Odda se
mesečna SOBA.
Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 2381

Išče se poštena ženska
srednjih let za v vilo na deželi. Razu-
meti mora gospodinjstvo, likanje in
šivanje. Imela ne bo nikakega teškega
dela. — **Beti Orehek, Kolodvorska**
ulica štov. 26. 2320

Namizne drobilne mline
pripravne za mlenje vseh vrst žita
prodaja komad po 75 K **Adolf Oppen-
heim, Morav. Ostrava, Brücken-
gasse 13,** 2352

Kupim
brinovo olje.
Sporočite množino in ceno na **F. Gvek,**
Kamnik. 2318

Prva kranjska medicinska drogerija
parfumerija, fotograf. manufaktura itd.
Olavst. koncesijonirana prodaja strupov.
Ustanovljena leta 1897.
ANTON KANC
Ljubljana, Zidovska ulica I.
Ceniki na razpolago.



MILIJON
umetniških razglednic.
Največja zaloga in izbira.
Marija Tičar, Ljubljana.

+

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo
žalostno vest, da je naša prisrčno ljubljena sestra, oziroma
bratranka in teta, gospodična

Friderika Konschegg

učiteljica v p.,

po dolgi, mučni bolezni v sredo, dne 15. t. m. na Trojanah
mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb predrage rajnice bo v petek, 17. t. m. ob 10. uri
v št. Gotardu.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.
Na Trojanah, 15. maja 1918.

Dr. Fr. Detela,
vladni svetnik v Ljubljani,
sestrič
(za rodbine Detela v Morav-
čah, Ljubljani, Dobu in Trstu).

Jurij Konschegg,
c. kr. fin. svetnik v Gradcu,
brat,
(za rodbine Konschegg v
Gradcu, Ljubljani, Aussee).

Franc Konschegg,
c. kr. poštar in posestnik na Trojanah,
bratranec. 2371

Vsi nečaki in nečakinje.